

De magie van de filmtoerisme industrie

Filmtoerisme in de regio Maaskantje en Den Dungen

Eline Leeneman
Bachelorscriptie Geografie, Planologie en Milieu (GPM)
Faculteit der Managementwetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen
Februari, 2022

De Magie van de Filmtoerisme industrie

Filmtoerisme in de regio Maaskantje en Den Dungen

Naam: Eline Leeneman
Studentnummer: s1002791
Scriptiebegeleider: dr. Simone Haarbosch
Bachelor Geografie, Planologie & Milieu
Faculteit der Managementwetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen

Voorwoord

Voor u ligt het eindresultaat van mijn bachelorscriptie voor de studie Geografie, Planologie en Milieu aan de Radboud Universiteit. Na vier en een half jaar dient dit onderzoek als de afsluiting van mijn bachelor. Het heeft aardig wat voeten in de aarde gehad om te komen tot het onderwerp van deze scriptie. Toen ik ongeveer twee jaar geleden begon met de beginstappen van mijn bachelorscriptie was het mijn idee om een van mijn grootste interesses, de Formule 1, als hoofdthema te gebruiken voor het afsluitende onderzoek van mijn bachelor. Enkele maanden later kon dit plan volledig op de schop door het onvoorziene intreden van de ons nu welbekende COVID-19 pandemie. De Grote Prijs van Nederland op Circuit Zandvoort ging niet door en mijn scriptieonderzoek lag letterlijk in kreukels in de hoek van mijn kamer.

Uiteindelijk heb ik naar aanleiding van een artikel over de ervaringen van de lokale bewoners met betrekking tot de toeristische drukte in de Kroatische stad Dubrovnik door het wereldwijde succes van de serie Game of Thrones in combinatie met een brainstorm met mijn scriptiebegeleider een nieuw onderzoeksonderwerp gevonden. Dit thema is dan ook het hoofdonderwerp van het document dat nu eindelijk voor u ligt.

Dit onderzoek had ik niet zonder mijn begeleidster kunnen uitvoeren. Ik wil dan ook Simone Haarbosch bedanken, ten eerste voor het meedenken over een passend onderwerp nadat ik de plannen rondom mijn originele onderzoeksonderwerp door COVID-19 in de ijskast moest zetten en ten tweede voor de begeleiding die ik tijdens het schrijven van mijn bachelorscriptie ontvangen heb. Naast mijn scriptiebegeleidster wil ik ook erg graag alle inwoners van Maaskantje en Den Dungen die de tijd genomen hebben om mijn vragenlijst in te vullen bedanken. Zonder deze 111 inwoners had ik dit onderzoek namelijk nooit uit kunnen voeren. Als laatste wil ik mijn vrienden en familie bedanken. Zij hebben mij geholpen wanneer ik weer eens met SPSS in de knoop zat, maar ze zijn bovenal mijn mentale steun geweest tijdens de achtbaan die mijn scriptieproces heet. Tijdens het schrijven van mijn scriptie heb ik dan ook niet alleen mijn wetenschappelijke vaardigheden verder ontwikkeld, maar heb ik ook ontdekt hoe belangrijk mijn naaste omgeving voor mij is. Dit is iets waar ik dan ook heel erg dankbaar voor ben.

Ik wens u veel plezier met het lezen van mijn bachelorscriptie,

Eline Leeneman
Nijmegen, februari 2022

Samenvatting

Over de jaren heen is het toerisme in Nederland steeds groter geworden en uitgegroeid tot een belangrijke inkomstenbron (NRIT Media et al, 2016). In dit onderzoek wordt er gekeken naar één van de vele vormen van toerisme, namelijk het filmtoerisme. Deze vorm van toerisme houdt in dat een locatie wordt bezocht door toeristen omdat de locatie in kwestie te zien is geweest in een film of televisieserie (Busby & Klug, 2001). Het filmtoerisme typeert zich door een explosieve groei in het aantal toeristen die naar een gebied afreizen (Connell, 2012). Deze hoge bezoekersaantallen houden vaak niet zo lang aan, maar neemt in de meeste gevallen relatief snel na het uitkomen van de film weer af (Butler, 1980). Omdat de filmlocaties vaak niet voorbereid zijn op de grote toestroom aan bezoekers kan de toeristische ontwikkeling een groot effect op het gebied van leefbaarheid (Tooke & Baker, 1996).

Welke factoren verband zouden kunnen hebben met eventuele veranderingen in de leefbaarheid en hoe deze leefbaarheid überhaupt geïnterpreteerd moet worden verschillen de meningen over (Leidelmeijer & van Kamp, 2003). Er is dan ook een grote verscheidenheid aan manieren waarop de leefbaarheid gemeten kan worden, waarbij het grootste verschil is in hoeverre de waardering van de bewoners wordt meegenomen (van der Wouw, 2011). In het uitgevoerde onderzoek is vooral gekeken naar de effecten van het toerisme op de leefbaarheid zoals deze ervaren is door de bewoners van het onderzoeksgebied, oftewel de ervaren leefbaarheid zoals deze beschreven is door van der Wouw (2011).

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van 111 ingevulde online enquêtes en reeds bestaande literatuur over de onderwerpen filmtoerisme en leefbaarheid. Om het effect van het toerisme op de ervaren leefbaarheid te meten worden de dorpen Maaskantje en Den Dungen gebruikt als casus. Deze twee dorpen, gelegen net onder 's Hertogenbosch, met een inwonersaantal van ongeveer 6.300 mensen (AlleCijfers, 2021) hebben vanaf 2010 een explosieve groei in het aantal bezoekers ervaren door het internationale succes van New Kids. De films, die in het teken staan van geweld, ordinaire grappen en nogal grof taalgebruik, waren razend populair onder de jongere generaties (Colin, 2021). Deze reisden dan ook in grote getalen af naar de zusterdorpen om zich, met blik Schultenbräu in de hand, even in de wereld van New Kids te wanen.

Uit de resultaten van de enquêtes blijkt dat de meeste inwoners erg tevreden zijn met de leefbaarheid van hun omgeving. Dit is sinds het uitkomen van New Kids, ondanks de hogere toestroom aan bezoekers, niet enorm veranderd. De data-analyse wijst wel uit dat er sindsdien enkele, in het onderzoek gebruikte, factoren die significant verband houden met de veranderingen in de leefbaarheid relatief veranderd zijn. De veranderingen zijn van positieve en van negatieve aard.

Inhoudsopgave

Voorwoord	I
Samenvatting	II
1 Inleiding	1
1.1 Een introductie in het filmtoerisme	1
1.2 Wetenschappelijke relevantie	4
1.3 Maatschappelijke relevantie	4
1.4 Doelstelling	5
1.5 Onderzoeksvragen	5
1.6 Leeswijzer	5
2 Theoretisch kader	6
2.1 Toerisme en filmtoerisme	6
2.1.1 Definitie van toerisme	6
2.1.2 Filmtoerisme	6
2.1.3 Impact van het toerisme	8
2.2 Leefbaarheid	9
2.2.1 Definitie	9
2.2.2 De meetbaarheid van leefbaarheid	10
2.3 Conceptueel model	14
3 Methodologie	16
3.1 Onderzoeksstrategie	16
3.1.1 Selectie van het onderzoeksgebied	17
3.1.2 Populatie	17
3.2 Dataverzameling	17
3.2.1 Enquêtes	17
3.3 Data-analyse	18
3.4 Betrouwbaarheid	19
3.5 Validiteit	19
4 Achtergrondinformatie over de respondenten	21
4.1.1 Woonplaats	21
4.1.2 Leeftijd	22
4.1.3 Arbeidsprofielen	23
5 Resultaten	24
5.1 De leefomgeving van Maaskantje en Den Dungen	24
5.1.1 Het woonplezier in Maaskantje en Den Dungen	24
5.1.2 De veranderingen in de leefomgeving	26
5.2 De ervaringen met het New Kids toerisme	30

5.2.1 De ontwikkeling van het New Kids toerisme	30
5.2.2 Kenmerken van het New Kids toerisme	31
6 Conclusie en aanbevelingen.....	36
6.1 Conclusie	36
6.2 Aanbevelingen	38
6.3 Reflectie	39
Bibliografie	40
Bijlagen	46
Bijlage 1 Enquête New Kids toerisme	46
Bijlage 2 Uitnodigingsbrief enquête	56

1 Inleiding

1.1 Een introductie in het filmtoerisme

In januari 2020 publiceerde de New York Times een artikel over het Oostenrijkse dorp Hallstatt. Het dorpje met ongeveer 900 inwoners wordt elke dag overspoeld door grote groepen toeristen. De naar schatting 90 tourbussen die per dag Hallstatt bezoeken ontregelen het dagelijks leven van de inwoners en de leefbaarheid van het dorp volgens medewerkers van het lokale toerismebureau (Holson, 2020). De grote stroom aan toeristen bezoekt het dorp voornamelijk door het gerucht dat het, uit de razend populaire Disneyfilm *Frozen*, land Arendelle gebaseerd zou zijn op het Oostenrijkse Hallstatt (van de Hulsbeek, 2020). De in 2013 verschenen Disneyfilm werd de succesvolste animatiefilm in de geschiedenis en is met name in Azië razend populair (McClintock, 2014).

Hoewel Disney zich nooit direct heeft uitgelaten over het verband tussen de film en het dorp Hallstatt zijn de gelijkenissen vooral qua locatie treffend. Disney zelf plaatst Arendelle aan de kust van Noorwegen, waar ook de Noorse stad Arendal ligt. De Noorse toeristische sector probeert hierop in te spelen door *Frozen* gerelateerde reizen en producten aan te bieden (Metcalf et al, 2018). Dit vormt een schril contrast met het dorp Hallstatt waar gepoogd wordt om de grote groepen toeristen te weren.

Het filmtoerisme rondom kleinere dorpen is niet alleen van toepassing op het Oostenrijkse Hallstatt. In de Amerikaanse staat Washington liggen de plekken Forks, La Push, Port Angeles en het Italiaanse Volterra. De gebieden, met name het ongeveer 3250 inwoners tellende dorp Forks, werden in 2008 op de kaart gezet door het uitkomen van de eerste film van de *Twilight* saga en heeft sindsdien een grote toename aan toeristen ervaren (Larson et al, 2013). In 2006, een jaar na het uitkomen van het eerste *Twilight* boek, bezochten ongeveer 6.000 toeristen het dorp, een jaar erna was dit al 10.000. Na het uitbrengen van de film ontstond de grootste groei. In 2010 werd de top van het toeristenaantal bereikt: het dorp werd bezocht door 73.000 *Twilight* toeristen. Door de grote aantallen toeristen veranderde het straatbeeld van Forks. Het normale Forks werd langzaam veranderd in een dorp dat grotendeels in het teken stond van de bekende film saga. De lokale drogisterij begon opeens met het verkopen van de “Bella Swan verbandkoffer” en op het menu van het restaurant werden *Twilight* menu's aangeboden. Verder boden hotels kamers aan in *Twilight* thema en werd de bloemenwinkels zelfs helemaal omgebouwd tot een *Twilight* souvenirwinkel (Larson et al, 2013). Het dorp organiseert, om de auteur van de boeken te eren, nog steeds elk jaar de Stephenie Meyer Day op de verjaardag van hoofdpersonage Bella Swan (Forks Washington Chamber of Commerce, 2021).

Gebieden waar filmopnames zijn opgenomen kunnen erg gebaat zijn bij de aanwezigheid van het filmtoerisme. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is Nieuw-Zeeland, dat sinds het succes van *The Lord of the Rings* het aantal toeristen dat het land bezocht met vijftig procent zag stijgen (Li et al, 2017). Het *Lord of the Rings* toerisme levert het land elk jaar nog steeds ongeveer 33 miljoen Nieuw-Zeelandse dollars op (Pinchefskey, 2012). Nieuw-Zeeland blijft inzetten op het aantrekken van internationale filmproducties, onder andere door het aanbieden van een beurs van twintig procent van de kosten van de productie en het geven van een vijf procent bonus als de film daadwerkelijk een positief economisch effect heeft op het land (Tourism New Zealand, 2015). Zuid-Korea, een ander land dat geprofiteerd heeft van

het succes van Lord of the Rings, blijft ook inzetten op het aantrekken van filmproducenten. Zo hebben veel lokale overheden in het land significante bedragen uitgegeven om filmsets te bouwen wat leidde tot de bouw van 34 “film dorpen” in het land. Deze ontwikkeling brengt ook negatieve gevolgen met zich mee. De meeste van deze sets ondervinden financiële moeilijkheden waardoor nu gekeken wordt naar duurzame ontwikkeling van de dorpen (Kim et al, 2014).

De negatieve ervaringen met betrekking tot het filmtoerisme worden ook op andere filmlocatie gemeld. In de Twilight films staat Forks bekend als een dorp waar het altijd regent. Toeristen waren dan ook zo teleurgesteld als de zon scheen tijdens hun bezoek dat toeristenorganisaties van Forks excuses moesten aanbieden voor het goede weer (Larson et al, 2013). De tweede negatieve reactie had betrekking op het feit dat de films niet in het dorp waren opgenomen, omdat de filmproducent hiervoor een andere locatie had uitgekozen. Veel toeristen waren teleurgesteld dat ze de echte filmsets niet konden bezoeken. Dit fenomeen, beter bekend als ‘*local dissonance*’ komt vaker voor in het filmtoerisme (Frost, 2006).

Een ander voorbeeld van *local dissonance* is te vinden in het Italiaanse Volterra, wederom bekend van de Twilight filmserie. Door het uitbrengen van de film New Moon in 2009 werd de stad overspoeld door de toeristen en was Volterra totaal niet voorbereid op de hoeveelheid bussen die het dorp aandeden. Er wordt geschat dat tussen 15 en 20% van de toeristen die het stadje aandoen komen wegens Twilight (Larson et al, 2013). Veel toeristen gaan echter teleurgesteld weg, dit omdat de film New Moon is opgenomen in Montepulciano en niet in Volterra. De lokale toeristenbranche is ook niet erg blij met de toeristen die enkel voor Twilight komen, zo stelt het Volterra Visitor Centre dat ze niet willen dat de stad bekend komt te staan als een vampierstad (Lundberg & Lindström, 2020).

Het dorp dat in de Twilight films dienstdeed als Volterra, Montepulciano (ongeveer veertienduizend inwoners), kende tijdens het filmen van New Moon een bezoekersstroom van ongeveer tienduizend bezoekers per dag die hoopten om een glimp op te vangen van een van de acteurs. Deze toestroom zorgde voor grote capaciteitsproblemen voor onder andere overnachtingsplekken en in restaurants (Larson et al, 2013). Ondanks dat de stad niet bij naam genoemd wordt in Twilight zijn ze erg trots dat ze deel uit hebben mogen maken van de productie. Zo gebruiken ze de films als promotiemiddel om mensen naar de stad te trekken. Één ondernemer kocht zelfs de auteursrechten op de zin “*Montepulciano - City of New Moon*” en doneerde deze aan de stad zodat iedereen die dit wilde zich in kon zetten voor het Twilight toerisme (Lundberg & Lindström, 2020). Een ander probleem rondom het filmtoerisme deed zich aan in La Push, een reservaat voor *Native Americans* ten westen van Forks. De inwoners waren erg negatief over bezoekers die hun cultuur en geschiedenis met weinig respect behandelden. Het belangrijkste voorbeeld was de aanwezigheid van een TV-crew die de begraafplaats opgingen om deze te filmen. Sindsdien zijn er bij de ingangen van het reservaat vaak medewerkers van het toerismebureau van Forks aanwezig om lijsten met regels aan de bezoekers uit te delen om ervoor te zorgen dat ze de inwoners van La Push niet beledigen (Larson et al, 2013).

Niet alleen kleine dorpen hebben last van de grote groepen toeristen die hun straten overspoelen. Het Kroatische Dubrovnik, met haar ongeveer 50.0000 inwoners, heeft sinds het uitkomen van de HBO-serie Game of Thrones een explosieve groei van het aantal bezoekers gekend waardoor de stad nu zelfs bekend staat als “*een onleefbare toeristenvesting*” (van der Ploeg, 2019). Van de oorspronkelijke inwoners van Dubrovnik waren er in 2016 nog maar 800 over. De andere inwoners verlieten de stad door de drukte, door de hoge huren of verhuren hun appartement aan de toeristen (Beers, 2016). De toeristische organisaties van de stad zijn niet blij met de ontwikkeling. De huidige toeristen blijken enkel geïnteresseerd te zijn in de

filmlocaties van Game of Thrones en niet meer in de historische stad zelf wat voor een grote verandering in het straatbeeld heeft gezorgd. Zo schoten de Game of Thrones gidsen als paddenstoelen uit de grond en werden er steeds meer Game of Thrones souvenirwinkels geopend (Beers, 2016).

Het toerisme rondom deze films zijn slechts enkele voorbeelden van een steeds groter wordende vorm van toerisme. Het filmtoerisme valt onder een vorm van toerisme die beter bekend is onder de naam "*popular culture tourism*", een samenvoeging van onder andere het film- en literatuurtoerisme. Popular culture tourism maakt een steeds groter deel uit van het totale toerisme (Frost, 2010). Deze vorm van toerisme komt overal ter wereld op, zo ook in Nederland. In deze thesis zal een casus uit de Nederlandse filmgeschiedenis behandeld worden, namelijk rondom de film 'New Kids'.

Enkele kilometers onder 's Hertogenbosch liggen de aan elkaar gegroeide dorpjes Maaskantje en Den Dungen. De dorpjes kwamen vanaf het einde van het eerste decennium van de eenentwintigste eeuw veelvuldig in het nieuws door het ontstaan van de serie New Kids on the Block. Het fenomeen New Kids ontstond door de publicatie van korte internetfilmpjes over de dagelijkse bezigheden van de jeugd in het Brabantse dorp Maaskantje. De filmpjes werden al snel opgepikt door de televisiezender Comedy Central waardoor de serie een doorbraak bij het grote publiek kende (Willemse, 2009). Door het succes van de korte filmpjes volgden in 2010 en 2011 de speelfilms New Kids Turbo en New Kids Nitro (NU.nl, 2010).

De films, die in het teken staan van geweld, ordinaire grappen en grof taalgebruik (Colin, 2021), waren razend populair onder de jongere generaties. De eerste film genaamd New Kids Turbo werd binnen drie dagen na de première al door 100.000 mensen gezien wat de film de Gouden Filmprijs mocht ontvangen (NU.nl, 2010). De speelfilm New Kids Nitro werd door ongeveer 500.000 mensen in de bioscoop gezien en werd zelfs genomineerd voor een Gouden Kalf (Riepema, 2012) Onder de inwoners van Maaskantje en Den Dungen heerste ook wel enig interesse in New Kids. Van de 111 respondenten gaven 103 respondenten aan de films of serie gezien te hebben. De 8 respondenten die New Kids niet gezien hebben vallen allen in de categorie 60 jaar of ouder wat overeenkomt met het beeld dat New Kids vooral populair was onder de wat jongere generaties.

Veel jongere Nederlanders besloten naar aanleiding van New Kids om Maaskantje te bezoeken. De dorpen waren niet alleen bij Nederlandse jongeren in trek, maar werden ook veel bezocht door Duitse en Belgische toeristen (van den Heuvel, 2016). Enkele lokale bedrijven poogden om in te spelen op de veranderde situatie. De VVV Meierij & Noordoost-Brabant stelden in 2011 een maar liefst vier uur durende fietstocht samen. De fietstocht ging langs enkele hotspots uit de film en daarnaast kregen toeristen bij de lokale snackbar typisch New Kids-eten voorgeschoteld (BN DeStem, 2011).

Hoewel veel van de bezoekers zich relatief normaal gedroegen ging dit niet voor iedereen op. Enkele toeristen ondervonden wat moeite met het onderscheiden van het fictieve Maaskantje van New Kids en het werkelijke Maaskantje. Zo werden er in het dorp meermaals blikken Schultenbräu op de grond aangetroffen. Dit goedkopere biermerk werd veel gedronken in New Kids, maar is in de supermarkt in Maaskantje niet eens te koop (InfoNu, 2015). De plaatsnaamborden bleken een populaire trekpleister, maar waren zelfs zo populair dat meerdere bezoekers besloten om de plaatsnaamborden mee naar huis te nemen. In 2016 werd de mijlpaal van vijftien gesloten plaatsnaamborden bereikt. Dit deed de gemeente ertoe besluiten om tijdelijk de plaatsnaamborden niet te blijven vervangen en de hype rondom New Kids af te wachten (van den Heuvel, 2016). Het plaatsnaambord van Maaskantje dat nog wel op zijn plek hangt is ook niet helemaal ongeschonden door het toerisme gekomen, het bord

is volgeplakt met stickers uit alle hoeken van het land. Niet alleen de plaatsnaamborden hadden het zwaarder te verduren onder de toeristen. In de jaren vlak na het uitbrengen van New Kids werden er door de politie relatief veel misdaden, waaronder diefstal en vernieling geregistreerd (AlleCijfers, 2021).

Naarmate de New Kids films minder populair werden, stonden ook Maaskantje en Den Dungen minder in de belangstelling. In 2020 kwamen de dorpen weer even in beeld toen bekend werd dat snackbar 't Pleintje, de snackbar die een prominente rol innam in New Kids werd gesloopt (van der Heijden & den Hollander, 2020). Een Amsterdamse erfgoedvereniging probeerde nog tevergeefs om het Openluchtmuseum in Arnhem te overtuigen om, vanwege de iconische waarde, het gebouwtje een plek te geven in het museum. Het museum concludeerde echter dat de snackbar "geen representatieve en substantiële rol heeft gespeeld in de Nederlandse geschiedenis en dat er daardoor geen plek voor is" (NOS, 2020).

1.2 Wetenschappelijke relevantie

Omdat ik bestaande onderzoeken met betrekking tot leefbaarheid de perceptie van de lokale bevolking vaak achterwege gelaten wordt (van der Wouw, 2011), draagt deze thesis bij aan het verzamelen van wetenschappelijke kennis. Aangezien zelfs de onderzoeken naar leefbaarheid als losstaand begrip nog van relatief jonge aard zijn (Leidelmeijer & van Kamp, 2003) is er nog weinig bekend over wat het effect van verschillende soorten toerisme op de leefbaarheid als ervaren door te bewoners van een gebied is. Dit wordt beaamd door Hall & Page (2014) die stellen dat er een wetenschappelijk gat is wanneer het gaat over de relatie tussen de lokale bewoners en de aanwezige toeristen.

Rondom het effect van filmtoerisme op de leefomgeving zijn enkele onderzoeken uitgebracht. Deze onderzoeken zijn allen internationaal georiënteerd, waarbij filmlocaties in Nederland vooralsnog niet betrokken worden. Aangezien Nederland niet een veelvoorkomende internationale filmlocatie is, is er nog weinig bekend over de gevolgen van filmtoerisme in Nederland. Dit onderzoek zou dan ook bij kunnen dragen aan de nog ontbrekende kennis over filmtoerisme en leefbaarheid rondom filmlocaties in Nederland.

1.3 Maatschappelijke relevantie

Het is van belang om de positieve economische impact goed op te wegen tegen de negatieve impact die het toerisme met zich mee kan brengen (Page & Connell, 2014). De situatie, zoals beschreven in Hallstatt en Dubrovnik, is voor de inwoners ontzettend storend en heeft een negatieve impact op de leefbaarheid van het gebied. Het aantal toeristen neemt in een korte tijd exponentieel toe en dit is iets waar de meeste locaties niet op voorbereid zijn. De grote aantallen bezoekers kan leiden tot congesties in de lokale infrastructuur en nemen op locatie de parkeervoorzieningen in (Tooke & Baker, 1996). Daarnaast hebben de aanwezige winkels en horeca vaak niet de capaciteit om deze grote toestroom te verwerken, waardoor de gewone inwoner hier last van ondervindt. Dit is in schril contrast met de positieve effecten die bijvoorbeeld Forks en Nieuw-Zeeland ondervinden. Wat de effecten van filmtoerisme op Nederlandse plaatsen zijn is nog niet eerder onderzocht. Dit onderzoek richt zich dan ook op de leefbaarheid van twee Nederlandse dorpen die door het succes van een film veel te maken hebben gehad met filmtoerisme. Dit met als doel om in de toekomst Nederlandse locaties wel of niet open te stellen als film locatie.

1.4 Doelstelling

Op basis van de in paragraaf 1.1 en 1.3 benoemde problemen is de doelstelling van dit onderzoek geformuleerd. Deze thesis heeft als doel om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheidsonderzoeken op bekende filmlocaties door inzicht te geven in de relatie tussen de aanwezigheid van filmtoerisme en de meningen van de lokale bevolking over de impact die dit toerisme heeft op de leefbaarheid. Dit om te verduidelijken wat de keuze voor een bestaande woonlocatie als filmset voor impact kan hebben op de door de bewoners ervaren leefbaarheid van het gebied.

1.5 Onderzoeksvragen

Voortbouwend op de doelstelling zoals geschetst in paragraaf 1.4 is de volgende vraag geformuleerd: *Wat is de bijdrage van het filmtoerisme aan de ervaren leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen?*

Om tot een antwoord op de hoofdvraag te komen zullen de volgende deelvragen beantwoord worden.

- *Hoe heeft het filmtoerisme in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen zich de afgelopen jaren ontwikkeld?*
- *Hoe heeft de lokale bevolking de aanwezigheid van de toeristen in hun woonplek ervaren?*
- *Wat zijn volgens de lokale bevolking de factoren die de ervaren leefbaarheid sinds het uitbrengen van de film beïnvloed hebben?*

Er is voor de bovenstaande hoofdvraag gekozen, omdat deze het beste past bij de doelstelling van het onderzoek. Het onderzoek heeft als doel om inzicht te geven in de relatie tussen het filmtoerisme en de door de lokale bevolking ervaren leefbaarheid. Door deze twee begrippen centraal te zetten in de vraagstelling wordt gepoogd om zo dicht mogelijk bij de kern van het onderzoek te blijven. Door middel van het beantwoorden van de hoofdvraag zal de doelstelling zo goed als mogelijk behaald worden. De deelvragen dienen als richtlijn om zo een goed antwoord te kunnen formuleren op de hoofdvraag.

1.6 Leeswijzer

Voordat de onderzoeksvragen zullen worden beantwoord, wordt in hoofdstuk 2 eerst het theoretisch kader beschreven met daarbij de relevante kennis en theorieën met betrekking tot (film)toerisme en leefbaarheid. Vervolgens zal in hoofdstuk 3 verteld worden over de keuze voor kwantitatief onderzoek en wordt er ingegaan op de enquête die meer dan 100 bewoners hebben ingevuld. In hoofdstuk 4 zal verder in worden gegaan op de respondenten van het onderzoek om te bepalen of de respondenten een goede weerspiegeling vormen van de totale populatie. In hoofdstuk 5 wordt er verder ingegaan op de resultaten van de enquête met betrekking tot de impact van het toerisme en de veranderingen in de leefbaarheid zoals deze zijn ervaren door de inwoners van Maaskantje en Den Dungen, waarna er in hoofdstuk 6 een conclusie wordt gevormd over het verband tussen de ervaren leefbaarheid en de rol die het filmtoerisme hierin speelt. Daarnaast zullen er in hoofdstuk 6 enkele aanbevelingen worden gedaan voor een eventueel vervolgonderzoek.

2 Theoretisch kader

Om de impact van filmtoerisme op de leefbaarheid van de omgeving van Maaskantje te inventariseren, zijn in dit hoofdstuk enkele inzichten en theorieën met betrekking tot dit onderwerp beschreven. Op basis van de doelstelling en onderzoeksvraag zijn de begrippen filmtoerisme en leefbaarheid als kernbegrippen aangemerkt en deze zullen hieronder worden toegelicht.

2.1 Toerisme en filmtoerisme

2.1.1 Definitie van toerisme

Toerisme wordt wereldwijd een steeds groter wordende inkomstenbron. Zo ook in Nederland, waar in 2015 de inkomsten door toerisme samen 3.8 procent van het bruto binnenlands product bedroeg (NRIT Media et al, 2016). Dit percentage was in 2019 al toegenomen naar 4,4 procent van het bruto binnenlands product (CBS, 2021). De huidige COVID-19 pandemie kent echter een relatief groot effect op de toeristische bestedingen in Nederland. De bestedingen van buitenlandse toeristen daalden met 58 procent en die van Nederlanders met 35 procent, waardoor het toerisme in 2020 nog slechts 2.4 procent van het bbp voor haar rekening nam (CBS, 2021).

De veelal gebruikte definitie voor toerisme is gepubliceerd door het UNWTO, de toerismetank van de Verenigde Naties. Het UNWTO stelde in 2008 dat “toerisme een sociaal, cultureel en economisch verschijnsel is dat het verkeer van mensen naar landen of plaatsen buiten hun gebruikelijke omgeving voor persoonlijke of zakelijke/professionele doeleinden met zich meebrengt.” Dit is een erg brede definitie en laat ruimte voor subjectivering. Zo wordt er in deze definitie niet afgebakend wanneer iemand zich niet meer in zijn gebruikelijke omgeving bevindt. Wat tot de gebruikelijke omgeving behoort, is in deze definitie afhankelijk van wat de toerist zelf definieert als zijn gebruikelijke omgeving (NRIT Media et al, 2016).

Daarnaast laat de definitie veel ruimte voor wie er precies onder de titel toerist valt. Het betreft niet alleen mensen die in hun vrije tijd voor hun plezier reizen, maar ook mensen die reizen voor bijvoorbeeld sport, werk, of voor een bezoek aan familie of vrienden (NRIT Media et al, 2016). Al deze toeristen hebben een impact op de regio's die de toeristen ontvangen, dit is merkbaar op economisch, sociaal en natuurlijk gebied (Leiper, 1990).

In zijn werk onderscheidt Leiper drie verschillende geografische regio's. Dit betreffen de toerisme genererende regio, de doorreis regio en de toerisme ontvangende regio. In dit onderzoek zal er alleen gefocust worden op de toerisme ontvangende regio. Dit is de regio die de toerist ziet als eindbestemming. Deze bestemming vormt voor de toeristen een 'pull-factor'. Op deze plaats vinden de effecten van het toerisme plaats (Leiper, 1990).

Kortom, het begrip van toerisme is erg breed en zal daarom in dit onderzoek worden afgebakend naar filmtoerisme. Deze vorm van toerisme wordt bekeken vanuit de bewoners van het gebied en niet vanuit de toerist. Het begrip filmtoerisme zal in de volgende paragraaf verder worden uitgelegd.

2.1.2 Filmtoerisme

Er zijn verscheidene redenen om naar een bepaald gebied af te reizen. Omdat toeristen vanuit andere redenen reizen ontstaan er verschillende vormen van toerisme. De bekende

voorbeelden zijn strandtoerisme, cultuurtoerisme, natuurtoerisme en actief toerisme (van Egmond & Ars, 1993), maar er bestaan nog veel meer andere soorten van toerisme. Hier valt ook het *filmtoerisme* onder. Het filmtoerisme staat centraal in dit onderzoek. Deze vorm van toerisme houdt in dat een toerist een locatie bezoekt, omdat deze bestemming te zien is geweest in een film of televisieserie (Busby & Klug, 2001). Het filmtoerisme is afhankelijk van een denkbeeldige wereld die ontstaat in films en series, deze wereld bestaat uit ervaringen gevuld positieve ervaringen als plezier en fantasie (Holbrook & Hirschman, 1982). Deze ervaringen worden ook benoemd door Frost (2010) die benadrukt dat ze zijn gebaseerd op gecreëerde realiteiten, die zowel (deels) authentiek als volledig fictief kunnen zijn. Door bestaan van deze realiteiten ontstaat een sterke emotionele band tussen een toerist en de filmlocatie (Kim & Richardson, 2003).

Het ontstaan van filmtoerisme wordt in de meeste gevallen getypeerd door een plotselinge explosieve groei in het aantal bezoekers die soms de plannen, op gebied van toeristisch aanbod maar ook de bestaande voorzieningen, van de locatie te boven gaan (Connell, 2012). Deze explosieve groei wordt ook besproken door Getz (1987) die dit beschrijft middels het fenomeen '*boosterism*' waarbij uit wordt gegaan dat het toerisme in principe goed is en dat locaties hierop in moeten zetten. Getz presenteert in zijn werk ook een andere manier van aanpak die meer gericht is op de inwoners van het toeristische gebied. Volgens de '*community-oriented approach*' is er behoefte aan een controle op het aantal en het gedrag van de toeristen en moet ontwikkeling van de toeristische sector gebalanceerd worden op de sociaal-culturele situatie (Getz, 1987). Het is alleen lastig om voor het uitbrengen te voorspellen of er echt sprake gaat zijn van een hoge mate van filmtoerisme. De hoofdreden hiervoor is dat films niet gemaakt worden met het idee om toeristen naar een locatie te trekken (Connell, 2012).

Zoals in de introductie geschetst, komt het principe filmtoerisme veel voor in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, maar ook het filmtoerisme in de rest van de wereld neemt steeds meer toe (Beeton, 2004). Ook in Nederland zijn er aanwijzingen dat deze vorm van toerisme aanwezig is, daarom is het mogelijk om de effecten van dit filmtoerisme te onderzoeken. Deze vorm van toerisme wordt dus gedreven door het plaatsvinden van *hallmark event*. Deze term is geïntroduceerd door Brent Ritchie in 1984. Hallmark events zijn grote, eenmalige of soms terugkerende, evenementen van een beperkte duur, die voornamelijk ontwikkeld zijn om het bewustzijn, de aantrekkingskracht en de winstgevendheid van een toeristische bestemming op korte en/of lange termijn te vergroten. Dergelijke evenementen vertrouwen voor hun succes op uniciteit, status of tijdige betekenis om interesse te wekken en de aandacht te trekken (Ritchie, 1984).

Voor locaties die voor het uitkomen van een bekende film als niet toeristisch worden gezien komen na het uitbrengen van een film in een compleet nieuwe situatie terecht. Deze gebieden ervaren gemiddeld een boost van veertig tot vijftig procent in het aantal toeristen. De boost duurt volgens onderzoek minstens vier jaar (Riley, Barker, & van Doren, 1998). Dit is in contrast met het onderzoek van Butler (1980) waarin wordt gesteld dat de filmlocaties op korte termijn een grote boost aan toerisme zien, die in de meeste gevallen relatief snel afneemt en zich daarna stagneert. De filmlocaties zijn veelal niet voorbereid op grote stromen aan toerisme. Dit kan tot problemen leiden in de leefbaarheid van het gebied (Tooke & Baker, 1996), maar de toestroom van toeristen biedt ook mogelijkheden (O'Connor & Kim, 2013).

In deze scriptie zal de definitie voor filmtoerisme van Busby & Klug (2001) worden gehanteerd. Deze definitie stelt dat er sprake is van filmtoerisme wanneer een toerist ervoor kiest om een gebied te bezoeken omdat dat deze bestemming te zien is geweest in een film of (televisie)serie (Busby & Klug, 2001).

2.1.3 Impact van het toerisme

Zoals in 2.1.2 genoemd heeft het toerisme een impact in meerdere dimensies. Deze impact kan zowel positief als negatief zijn. Zo kan toerisme als belangrijke economische factor dienen, maar ontstaat er gelijktijdig een druk op de lokale bevolking en de natuur (Öztürk et al, 2015). Het is van belang om de positieve economische impact goed op te wegen tegen de negatieve impact die het toerisme met zich mee kan brengen (Page & Connell, 2014).

Economische impact

Het toerisme levert een significante bijdrage aan de wereldeconomie en kent ook voordelen op lokaal gebied (Öztürk et al, 2015). De stijging in het toerisme kan leiden tot een verbetering van de werkgelegenheid en kan daarnaast ook als extra inkomstenbron fungeren. Lokale ondernemers kunnen enorm profiteren van de opkomst van filmtoerisme. Het interesse van toeristen in personages en plekken die voorkomen in films is namelijk een mogelijkheid voor de locaties in kwestie om film toerisme aan te trekken (Tănăsescu, 2006). Door in te spelen op de vraag van deze nieuwe toeristen, onder andere door de organisatie van rondleiding of film tours maar ook het verkopen van film gerelateerde merchandise, kan de lokale economie een extra boost krijgen. (O'Connor & Kim, 2013). De lokale ondernemers ervaren dan ook in veel gevallen een interesse om deze producten en/of ervaringen op de markt te brengen (Connell, 2012). Deze ontwikkeling brengt echter risico's met zich mee. Wanneer te veel ondernemers denken dat ze kunnen profiteren van het filmtoerisme door bijvoorbeeld de prijzen te laten stijgen kan de vraag van andere doelgroepen juist dalen.

Een ander risico heeft betrekking op het aanbod van film gerelateerde producten zoals shirts en beeldjes. Wanneer veel ondernemers dit proberen bestaat er een kans dat de markt hiervoor verzadigd raakt en de ondernemers gedwongen worden om de prijzen te verlagen (O'Connor & Kim, 2013). Dit levert de regio negatieve economische effecten op, waar voornamelijk de lokale bevolking last van heeft (Kim, 2002). Het aanbod van deze film gerelateerde producten brengt nog een ander risico met zich mee. Dit heeft betrekking op de copyright die op films en/of merchandise zit (Larson et al, 2013). Als ondernemers de copyrightclaims niet goed in acht houden lopen ze een risico op schadeclaims van de rechthebbende organisatie. Kortom, ondernemers kunnen enorm profiteren van de vraag naar film gerelateerde producten, zolang dit maar op een zorgvuldige manier gebeurt.

Sociaal-culturele impact

Page en Connell (2014) definiëren de sociaal-culturele impact als het effect van het toerisme op de mensen in het gebied dat de toeristen ontvangt. Daarnaast focust het ook op de perceptie van de lokale bewoners ten opzichte van toeristen. Deze impact wordt beïnvloed door enkele factoren, te weten: het aantal en het type toeristen, het belang van het toerisme voor de economie en hoe snel het toerisme zich ontwikkelt (Page & Connell, 2014). Ook Ballesteros en Ramirez (2006) benadrukken het effect van toerisme op de inwoners van een gebied. Zij stellen dat de identiteit en representatie van de bewoners worden beïnvloed door de aanwezigheid van (film)toeristen.

Het verschil in cultuur tussen de bewoners en de bezoekers van het gebied, zoals benoemd door Page en Connell, heeft een significante invloed op de mening over toeristen. Wanneer deze te ver van de lokale cultuur af staan heeft dit een negatieve impact op deze perceptie. Zo hebben lokale bewoners soms het idee dat toeristen een compleet verkeerd beeld hebben van de cultuur hun woonplaats, wat botsingen veroorzaakt met de inwoners van het gebied (Claus, 2020). Dredge (2010) stelt dan ook dat conflicten kunnen ontstaan wanneer

lokale inwoners het beeld krijgen dat toeristen, of de toeristische ontwikkelingen, een negatieve impact heeft op de (leef)kwaliteit of de betekenis en/of waarde van een plek.

Een oorzaak van dit verkeerde beeld ligt volgens Larson et al (2013) in de manier waarop een plek wordt gepresenteerd in de film. Films creëren een nieuwe zelfgemaakte realiteit en deze is niet altijd verbonden met de plek waar ze zijn opgenomen. De toeristen ondervinden veelal moeite met het onderscheiden van realiteit en fictie en vinden het lastig om de authentieke elementen van de locatie en de elementen zoals gepresenteerd in de film te balanceren. Dit wordt door Shandley et al (2006) samengevat in de term *cultural post-colonialism*. Hoewel het beeld wat een film creëert soms niet klopt of zelfs geheel ongewenst is wijst onderzoek uit dat het lastig is om van dit imago af te komen (Bruce, 1996).

Natuurlijke impact

Gezien het feit dat het toerisme stijgt, stijgt ook het aantal reizigers (NRIT Media, 2016). De toename in het aantal reizen leidt tot milieuschade, maar ook op locatie kan het toerisme een impact hebben op het milieu (Page & Connell, 2014). In Nederland, waar het toerisme ongeveer drie procent van de economie uitmaakt, verbruikt de sector zeven procent van het netto binnenlands energieverbruik en tien procent van het totale leidingwater gebruik. Daarnaast stoot de toeristische sector respectievelijk zeven en drie procent van de broeikasgassen en fijnstofemissies uit (CBS, 2017). Dat is meer dan de toegevoegde waarde aan de Nederlandse economie. Volgens het CBS zal de uitstoot van de toerismesector blijft toenemen. Zo steeg deze tussen 2010 en 2015 met zo'n 11 procent, dit was wel lager dan de groei van de toerismesector op economisch gebied (21.5 procent).

Toerisme kan ook een positieve impact kan hebben op het milieu, denk hierbij aan de bescherming van veel bezochte natuurparken, al weegt dit niet op tegen de negatieve impact die het toerisme met zich meebrengt.

Naast het principe filmtoerisme staat er nog een ander begrip centraal in deze thesis. Daarom zal er in de volgende paragraaf verder in worden gegaan op het begrip leefbaarheid.

2.2 Leefbaarheid

De afgelopen decennia heeft de aarde een stijgende trend in urbanisatie meegemaakt. Het percentage van de wereldbevolking dat in stedelijke gebieden woont ligt nu op 55 procent, maar zal naar verwachting in 2050 op 65 procent liggen (Verenigde Naties, 2014). Door deze demografische shift neemt het aantal onderzoeken naar leefbaarheid en welzijn significant toe (Kytä et al, 2015). De term leefbaarheid kwam als eerste ter sprake in de jaren 50 in Vancouver, Canada (Mansour, 2016), maar pas in de jaren 80, toen het boek 'Liveable Streets' van Donald Appleyard werd gepubliceerd, kreeg het begrip meer aandacht (Yassin, 2019). Het ontwerpen van leefbare steden die een positief effect hebben op de gezondheid en het welzijn van haar inwoners is nu een wereldwijde prioriteit (Higgs et al, 2019).

2.2.1 Definitie

Volgens Leidelmeijer en van Kamp (2003) is het lastig om een eenduidige definitie voor het begrip leefbaarheid te vinden. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat er tot voor kort weinig pogingen werden gedaan om een expliciete definitie van het begrip leefbaarheid te geven en er nog weinig onderzoek werd gedaan naar leefbaarheid. Dit zorgde ervoor dat leefbaarheid bij elk onderzoek anders werd geoperationaliseerd. Deze ambiguïteit heeft ook voordelen. Zo kan iedereen zijn eigen invulling geven aan het begrip, terwijl er tegelijkertijd ook een soort

gemeenschappelijke basis ontstaat (Leidelmeijer & van Kamp, 2003). In de wetenschappelijke literatuur worden dan ook meerdere definities van het begrip leefbaarheid gebruikt en kan dan ook worden gezien als containerbegrip. In deze paragraaf zullen enkele definities van het begrip leefbaarheid worden omschreven waarna er overgegaan zal worden tot het beschrijven van leefbaarheid zoals het in dit onderzoek gebruikt is.

Jomehpour (2015) heeft wellicht de kortste definitie voor leefbaarheid. Leefbaarheid wordt gedefinieerd als 'de som van de sociaal-fysieke en sociaal-culturele factoren die de levensstandaarden van een gebied kunnen verbeteren. Higgs et al (2019) gaat wat verder dan deze bondige uitleg en proberen de optimale versie van een gebied te beschrijven. Leefbaarheid is een gemeenschap die veilig, aantrekkelijk, sociaal inclusief en duurzaam is. In deze gemeenschap is de huizenmarkt betaalbaar en kent deze een divers aanbod. De huizen zijn verbonden met onder andere werkplaatsen, scholen, openbare ruimtes, winkels en gezondheidszorg middels een goed openbaar vervoersnetwerk en goed begaanbare infrastructuur (Higgs et al, 2019).

De voorwaarden van een goede leefomgeving worden ook door Mul meegenomen in de beschrijving van het begrip leefbaarheid. Mul (2010) definieert leefbaarheid dan ook als 'de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de behoeften en voorwaarden die door de mens aan de leefomgeving worden gesteld op het gebied van woningvoorraad, publieke ruimte, voorzieningen, bevolkingssamenstelling, levensopbouw en samenhang van de bevolking en veiligheid.' Noll (2002) sluit zich in een van zijn definities aan bij het belang van de behoeften van de inwoners van een gebied. Volgens Noll kan de term leefbaarheid op twee manieren worden geïnterpreteerd. Als eerste ziet Noll leefbaarheid als 'de kwaliteit van het leven binnen een samenleving en gedefinieerd met een verwijzing naar individuele kenmerken zoals behoeften en capaciteiten'. Daarnaast ziet Noll de leefbaarheid ook als 'kenmerk van een goede samenleving'.

De behoeftes van inwoners zijn in meerdere definities belangrijk om de leefbaarheid te bepalen, echter wordt de mening van de bewoners over huidige staat van leven veelal overgeslagen. De Straat (1998) daarentegen stelt dat 'leefbaarheid kan worden omschreven als het welbevinden van bewoners en gebruikers over de fysieke, sociale en milieukenmerken van de leefomgeving.' Dit is een definitie waarbij de mening van bewoners centraal staat. Gezien het doel van dit onderzoek om de ervaringen van de inwoners van Maaskantje en Den Dungen te inventariseren zal er dan ook met deze definitie van leefbaarheid gewerkt worden.

2.2.2 De meetbaarheid van leefbaarheid

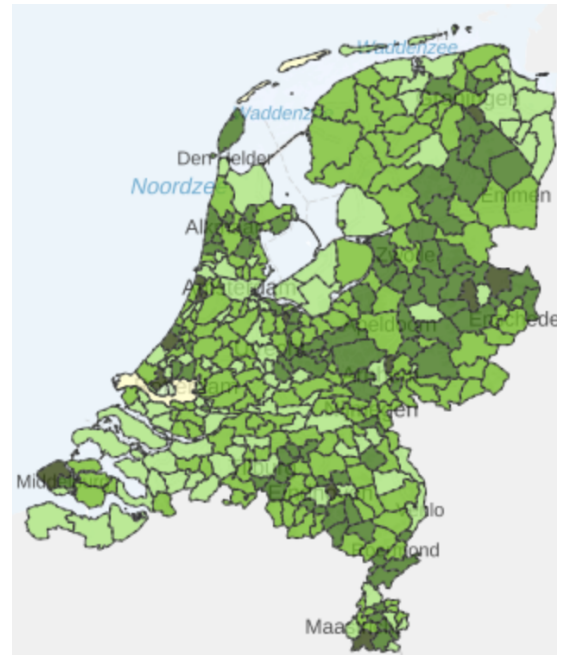
Er zijn veel factoren die de leefbaarheid in een gebied kunnen beïnvloeden. Deze factoren zijn allemaal niet even makkelijk te wegen. Een voorbeeld van deze minder makkelijk te wegen factoren is overlast. Overlast heeft betrekking op voornamelijk individuele, materiële gedragingen die het harmonieuze verloop van menselijke activiteiten kunnen verstoren en de levenskwaliteit van de inwoners van een gemeente, een wijk, een straat kunnen beperken op een manier die de normale druk van het sociale leven overschrijdt (Ministeriële Omzendbrief OOP 30, 2001). Echter is overlast een erg subjectief begrip. Men is afhankelijk van de tolerantiegrens van een individu of een gemeenschap. Wat een persoon als overlast kan ervaren kan voor zijn buurman geen enkel probleem zijn (Kadernota Integrale Veiligheid, 2004). Het feit dat enkele factoren die een effect hebben op de leefbaarheid van subjectieve aard zijn kan het lastiger maken om leefbaarheid te kwantificeren. Leefbaarheid wordt in onderzoeken dan ook op veel verschillende manieren gemeten (van der Wouw, 2011). In deze

paragraaf zullen enkele manieren van het meten van leefbaarheid worden behandeld en vergeleken.

De Leefbaarometer van de Rijksoverheid

Zoals opgemerkt is leefbaarheid veelal een subjectief begrip, toch proberen enkele instanties om de leefbaarheid slechts aan de hand van objectieve indicatoren te kwantificeren. Zo poogt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, kortweg BZK, om leefbaarheid te kwantificeren middels de Leefbaarometer. De Leefbaarometer geeft informatie over de leefbaarheid in gemeenten, steden, wijken en buurten, waarbij het ministerie leefbaarheid definieert als de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld (BZK, 2019). De Leefbaarometer geeft de huidige situatie in een gebied weer en omdat de Leefbaarometer om de twee jaar wordt geactualiseerd toont deze ook de ontwikkelingen en achtergronden van het gebied.

Om leefbaarheid in kaart te brengen maakt BZK gebruik van honderd indicatoren, die zijn onderverdeeld in vijf dimensies. Dat wil zeggen dat de Leefbaarometer op basis van honderd, veelal objectieve, indicatoren een inschatting geeft van de leefbaarheidssituatie. Per deelgebied worden de uitkomsten van deze indicatoren vergeleken met het landelijk gemiddelde, om zo tot een waardering van de leefbaarheid te komen (BZK, 2021). De dimensies die het ministerie hanteert zijn de volgende:

Afbeelding 2.1 De Leefbaarometer (BZK, 2021)

1. Woningen

Onder deze dimensie valt een inventarisatie van het woonaanbod in een gebied. Denk hierbij aan het aandeel woningen uit bepaalde decennia. Zo zijn moderne huizen, of vooroorlogse huizen positief voor de leefomgeving, terwijl naoorlogse woningen de leefbaarheid negatief beïnvloeden (BZK, 2019). Andere indicatoren zijn het aandeel per soort woning (grote vrijstaande woning, tweekappers, rijtjeshuizen etc.), maar ook het aandeel aan sociale huur of koopwoningen heeft volgens BZK een effect op de leefbaarheid.

2. Bewoners

Deze dimensie focust zich vooral op de bevolkingsopbouw. Zo wordt er onderscheidt gemaakt tussen het aandeel jongeren en ouderen, gezinnen met en zonder kinderen, maar ook het aantal arbeidsongeschikten en bijstandsgerechtigden maken deel uit van de indicatoren (BZK, 2019).

3. Voorzieningen

De dimensie voorzieningen is een van de grotere dimensies. Hier wordt gekeken naar de bereikbaarheid van het gebied (afstand tot station, afstand tot oprit snelweg etc), maar ook de nabijheid van horeca, winkels en dagrecreatie wordt bij voorzieningen behandeld. Naast de aanwezigheid van deze voorzieningen houdt de Leefbaarometer

ook rekening met het verdwijnen van voorzieningen. Zo heeft het aandeel leegstaande winkels of het verdwijnen supermarkten een negatief effect op de leefbaarheid (BZK, 2019).

4. Veiligheid

De relatief kleine dimensie veiligheid focust zich op de criminaliteitscijfers van een gebied. Hier wordt onder andere gekeken naar het aantal gemelde geweldsmisdrijven, inbraken en vernielingen (BZK, 2019). Deze aantallen worden naast het landelijk gemiddelde gelegd om de objectieve veiligheid in een gebied te waarderen.

5. Fysieke omgeving

Onder de fysieke omgevingsdimensie valt alles wat betrekking heeft tot de (natuurlijke) ligging en bereikbaarheid van een gebied. Denk hierbij aan de nabijheid van de Noordzee of het aandeel van groen in een gebied, maar ook aan de ligging aan het spoor en hoeveelheid windturbines en hoogspanningsmasten. Verder wordt in deze dimensie ook het overstromings- en aardbevingsrisico meegenomen (BZK, 2019).

De barometer leefbaarheid van het SCOOP

De barometer leefbaarheid lijkt in beginsel erg op de Leefbaarometer van de Rijksoverheid. De instrumenten testen beide de mate waarin de leefomgeving aansluit op de behoefte van de inwoners en gebruiken hiervoor beide dezelfde definitie van leefbaarheid (van der Wouw, 2011). De uitwerking en thematisering van de twee zijn echter heel verschillend. De leefbaarometer is in zijn uitwerking meer gericht op stedelijke problematieken. Denk hierbij aan veiligheid van de wijk, multi-ethniciteit en de aanwezigheid van hoogbouw. De leefbaarometer is volgens van der Wouw dan ook minder van toepassing op plattlandsgebieden. In de plattlandsgebieden spelen andere factoren mee dan in (groot)stedelijke gebieden. In deze gebieden gaat het vooral om een veranderende demografische samenstelling, groei en krimp van de bevolking, schaalvergroting en de daardoor bestaande voorzieningen die in het nauw dreigen te raken (van der Wouw, 2011). Oftewel, in Nederland vinden er enkele demografische, economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen plaats die vooral voor de leefbaarheid van de gebieden buiten de Randstad slecht uitpakken (van der Wouw et al, 2010). Deze veranderingen worden versterkt door algemene ontwikkelingen die niet alleen in plattlandsregio's spelen. Te noemen zijn de toenemende individualisering, veranderingen in de economie en de komst van migranten. Deze trends kunnen een versterkt negatief effect hebben op de al kwetsbare plattlandsregio's (van der Wouw, 2011).

SCOOP, het Zeeuws instituut voor sociale culturele ontwikkeling, ontwikkelde een barometer die juist gericht is op het vaststellen van de leefbaarheid in plattlandsgebieden. De barometer leefbaarheid van SCOOP probeert antwoord te geven op vier vragen (van der Wouw, 2011). Ten eerste wordt er gekeken naar de bevolkingssamenstelling van een gebied, welke mensen wonen er en hoe ontwikkelt de samenstelling zich? Deze vraag is gerelateerd aan de krimpproblematiek die veel plattlandsregio's treft. De tweede vraag richt zich op de leefomgeving zelf. Hoe ziet deze er sociaal, cultureel en fysiek uit? Als derde wordt de sociale infrastructuur behandeld. Wat is de sociale infrastructuur en hoe sluit deze aan bij de bevolkingssamenstelling? Met sociale infrastructuur doelt het SCOOP op het geheel van voorzieningen, verenigingen en activiteiten. Ten slotte wordt er gekeken naar de waardering van de inwoners over het gebied in kwestie. Hoe ervaren de bewoners de leefbaarheid en sluit deze aan bij hun voorwaarden en behoeften?

Aan de hand van de antwoorden op deze vragen worden dorpsprofielen gemaakt. Per gemeente worden de dorpen met elkaar vergeleken op basis van hun scores. Op deze manier wordt inzicht gegeven in hoeverre de leefomgeving van een dorp aansluit bij de voorwaarden en behoeften van haar inwoners (van der Wouw, 2011).

Waar het SCOOP wederom vooral objectieve indicatoren gebruikt zou het vergelijken van dorpsprofielen een optie kunnen zijn om te ontdekken of er verschillen zijn in de gemeten leefbaarheid tussen dorpen waar films zijn opgenomen en dorpen in dezelfde regio die niet door deze toeristen worden aangedaan.

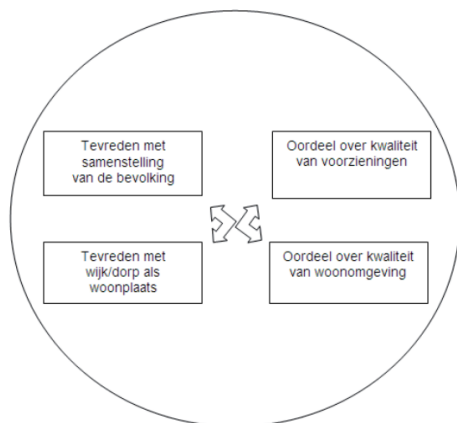
De bepaling van leefbaarheid middels subjectieve indicatoren

Naast het vergelijken van de Leefbaarometer en de barometer leefbaarheid heeft van der Wouw zelf ook gepoogd om leefbaarheid meetbaar te maken. Deze leefbaarheidsmeter is, in tegenstelling tot de objectivering van leefbaarheid zoals door het Ministerie en het SCOOP gehanteerd, vooral gericht op de oordelen van de bewoners over hun omgeving (van der Wouw, 2011). Van der Wouw splitst hierbij leefbaarheid op in veronderstelde en ervaren leefbaarheid. Door het onderscheid te maken tussen de veronderstelde leefbaarheid en de ervaren leefbaarheid is het mogelijk om de beleving van leefbaarheid door de inwoners los te koppelen van een discussie over het behoud of toevoegen van voorzieningen. Daarnaast kan hierdoor worden aangetoond dat een voorziening in het ene dorp mogelijk een heel ander leefbaarheidseffect kan hebben dan eenzelfde voorziening in een ander dorp. Bovendien maakt deze manier een meer dynamische en tevens meerschallige kijk mogelijk op de relatie tussen mens en omgeving (van der Wouw, 2011).

De veronderstelde leefbaarheid is volgens van der Wouw het objectief meetbare onderdeel van de leefbaarheid (van der Wouw et al., 2009). De veronderstelde leefbaarheid verwijst naar het voorzieningenpakket in een gebied dat voorwaardelijk wordt geacht voor de leefbaarheid van dat gebied. Dit voorzieningenpakket staat beleidsmatig beter bekend als de basisvoorzieningen, een minumpakket waar een gebied aan moet voldoen om het leefbaar te maken (van der Wouw, 2011). Er valt te discussiëren over wat er precies tot het minumpakket behoort. Volgens van der Wouw (2009) worden in de meeste gevallen de aanwezigheid van een apotheek, bank, basisschool, bibliotheek, dorps huis, huisarts, openbaar vervoer, postkantoor, sportvoorzieningen en supermarkt als basisvoorzieningen gezien. Onderzoek van van der Wouw (2009) wijst echter uit dat inwoners van gebieden die deze voorzieningen niet hebben toch erg positief kunnen zijn over de leefbaarheid van hun woonplaats. Wanneer bepaalde voorzieningen uit de omgeving verdwijnen hoeft dat dus niet direct te betekenen dat dit de ziel van het gebied doet verdwijnen. Oftewel, dorpen waar veel voorzieningen over de jaren zijn verdwenen zijn er veelal wel in geslaagd om het hart van het dorp te behouden. Het hart in kwestie zit dan niet zozeer in het gebouw van een voorziening, maar meer in dat wat de bewoners met elkaar ondernemen en voor elkaar willen betekenen. In deze kleinere woonkernen zijn sociale verbanden dan ook veel belangrijker dan de eventuele aanwezigheid van voorzieningen (van der Wouw, 2011). Daarnaast lijkt volgens van der Wouw ook de fysieke kenmerken van de omgeving, oftewel "het mooie wonen", een steeds groter effect te hebben op de leefbaarheid.

Zoals opgemerkt heeft in sommige gevallen het verdwijnen van basisvoorzieningen volgens inwoners geen effect gehad op de leefbaarheid terwijl dit volgens de veronderstelde leefbaarheid wel het geval had moeten zijn. Deze beleving van de inwoners heeft te maken met de andere vorm van leefbaarheid die van der Wouw hanteert. De ervaren leefbaarheid is subjectief, deze vorm van leefbaarheid is gebaseerd op de meningen van de bewoners. (van der Wouw, 2009). Inwoners kunnen erg verschillend oordelen over hun leefomgeving. Een

reden hiervoor is volgens van der Wouw omdat bewoners ieder een andere reden kunnen hebben om op de plek te wonen waar ze wonen, maar ook de verschillende levensfasen kan het perspectief van een inwoner zeer doen veranderen. Op het eerste gezicht lijken de meningen van inwoners zeer individueel bepaald, maar hierbij moet opgemerkt worden dat er tussen inwoners ook genoeg overeenkomsten te vinden zijn. De inwoners wonen nog steeds in dezelfde omgeving en hebben daardoor dezelfde bredere omgeving voor ogen. Hierdoor ontstaat een soort gezamenlijk gedeeld beeld van de leefbaarheid zoals deze wordt ervaren door de bewoners (van der Wouw, 2011).

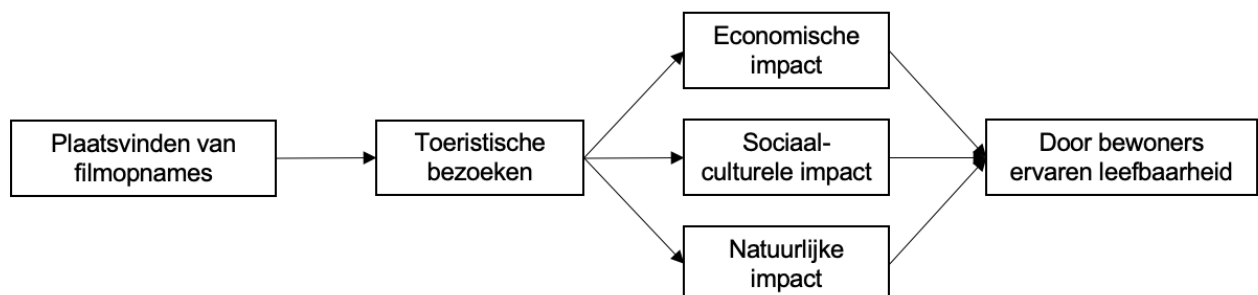
Figuur 2.1 de dimensies van ervaren leefbaarheid (van der Wouw, 2011)

De ervaren leefbaarheid kent dus een duidelijke samenhang met het tevredenheidsgevoel over de aanwezige voorzieningen en de woonomgeving zelf. Van der Wouw heeft geprobeerd om leefbaarheid meetbaar te maken aan de hand van enkele kwaliteiten van leefbaarheid te onderscheiden. Deze kwaliteiten, zoals te zien is in figuur 2.1 zijn in beginsel de dimensies die ook worden gehanteerd door het SCOOP, maar waar de barometer leefbaarheid zich meer focust op objectieve kenmerken is van der Wouw gericht op de bewonerservaring (van der Wouw, 2011). Zoals in figuur 2.1 te zien is hebben de dimensies invloed op elkaar. Wanneer een dimensie verandert zal dit de andere dimensies ook doen veranderen. Waar van der

Wouw zich duidelijker focust op de oordelen van bewoners ontbreekt in zijn werk nog een factor die voor bewoners van filmlocaties misschien interessant zou kunnen zijn. Deze factor wordt behandeld in de leefbaarheidsmeter van Groot (1972). Deze factor focust zich op het *bestuurlijk klimaat*. Volgens Groot wordt hierbij de betrokkenheid van de bewoners bij lokale besluitvorming bekeken (Groot, 1972). Wanneer er een hoge mate van betrokkenheid is door de bewoners en de lokale bestuurders deze betrokkenheid ook faciliteren wanneer hier vraag naar is komt dat de leefbaarheid ten goede. Dit zou voor filmlocaties kunnen indiceren dat de bewoners de woonomgeving als prettiger kunnen ervaren wanneer zij meer inspraak hebben over hoe het filmtoerisme in de regio wordt aangepakt.

2.3 Conceptueel model

In het onderzoek zal er gewerkt worden met het volgende conceptueel model:

Figuur 2.2 Conceptueel model

Toelichting bij het conceptueel model

Het conceptueel model gaat ervan uit dat een locatie toeristische groei ondervindt wanneer de locatie in kwestie betrokken is bij de opnames van een film of televisieserie. De stijging in het aantal toeristen kent enkele gevolgen die te verdelen zijn in drie categorieën, te weten economische, sociaal-culturele en natuurlijke impact (Öztürk et al, 2015).

De eerste categorie, de economische impact, stelt dat toeristen een vraag mee brengen die gefocust is op producten met betrekking tot de film die in het gebied is opgenomen. Daarnaast zal ook de vraag naar normale producten kunnen toenemen, denk hierbij bijvoorbeeld aan meer vraag naar horeca. Wanneer er lokaal goed om wordt gegaan met deze ontwikkeling dit tot een stijging in de werkgelegenheid leiden. Dit levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid in het gebied (Öztürk et al, 2015).

De sociaal-culturele impact heeft betrekking op het effect van de toeristen op de bewoners (Page & Connell, 2014). Deze impact wordt veroorzaakt door enkele factoren, namelijk: het aantal en het type toeristen, het belang van het toerisme voor de economie en hoe snel het toerisme zich ontwikkelt. Er is dan ook een verband tussen de economische impact en de sociaal-culturele impact. Wanneer de toeristen enorm belangrijk zijn voor de lokale economie, bijvoorbeeld door het verschaffen van veel werkgelegenheid, zal de sociaal-culturele impact positiever zijn dan wanneer dit niet het geval is.

De laatste categorie is die van de natuurlijke impact. De toeristische sector is een van de grotere uitstoters van broeikasgassen en fijnstofemissies (CBS, 2017) wat meer is dan de toegevoegde waarde van het toerisme aan de economie. Het door het toerisme ontstane reisgedrag kan daarom leiden tot milieuschade, maar ook de hoeveelheid en het gedrag van de toeristen kan de natuurlijke omgeving beïnvloeden (Page & Connell, 2014). Denk hierbij aan de natuurlijke druk die het toerisme veroorzaakt, maar ook eventuele vernielingen die aangericht kunnen worden.

De door Öztürk et al (2015) behandelde categorieën zijn ook te herleiden naar de leefbaarheidsmetingen die in paragraaf 2.2 behandeld zijn. De leefbaarheid kan worden gemeten aan de hand van enkele factoren die onder andere betrekking hebben op de veiligheid (sociaal-cultureel), voorzieningen (economisch) en de woonomgeving (natuurlijk) in het gebied (van der Wouw, 2011).

Kortom, volgens het conceptueel model beïnvloedt de aanwezigheid van toeristen de economische, sociaal-culturele en natuurlijke kenmerken van een omgeving. Deze aspecten beïnvloeden op hun beurt de door de lokale bevolking ervaren leefbaarheid.

3 Methodologie

In het hoofdstuk methodologie wordt beschreven welke onderzoeksstrategie is gehanteerd om de relatie tussen filmtoerisme en de leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje te onderzoeken. Verder wordt de aanpak van dit onderzoek verder uitgewerkt en de dataverzamelmethode worden uitgelegd. Als laatste zal er in dit hoofdstuk worden ingegaan op de betrouwbaarheid en validiteit van het uitgevoerde onderzoek.

3.1 Onderzoeksstrategie

Voordat er begonnen wordt aan een onderzoek is het van belang om een goede onderzoeksstrategie op te stellen. Een onderzoeksstrategie heeft als doel om via het verzamelen van data en het verwerken van deze data tot valide antwoorden op de hoofdvraag te komen (Verschuren & Doorewaard, 2007). Voor dit onderzoek is er gekozen om een breedteonderzoek te doen. Tijdens een breedteonderzoek is er sprake van een grootschalige aanpak met een hogere mate van generaliseerbaarheid. Er zal dus in dit onderzoek minder gefocust worden op diepgaande en gedetailleerde onderbouwingen. Uit bestaande literatuur is reeds gebleken wat effecten van toerisme op de leefomgeving kunnen zijn. Deze informatie kan worden toegepast op de dorpen Maaskantje en Den Dungen. Om de gegevens uit de dorpen beter te inventariseren is er gekozen om het veld in te gaan en niet slechts literatuuronderzoek uit te voeren. Via de vergaarde data zal worden getoetst in welke mate deze effecten van het toerisme van toepassing zijn in het onderzoeksgebied. Dit betreft kwantitatieve benadering waarbij er op basis van literatuurstudie een conceptueel model wordt opgesteld dat middels kwantitatief onderzoek wordt getoetst op zijn houdbaarheid (Vennix, 2016).

Hoewel een experiment zeer geschikt is om causaal onderzoek te doen is het geen geschikte onderzoeksstrategie voor dit onderzoek. Om via een experiment causaliteit aan te tonen dient er sprake te zijn van een tijdsvolgorde (Vennix, 2016). Er dient een nulmeting gedaan te worden voor de verandering, om zo de causaliteit aan te tonen in een tweede meting na de verandering. Dit houdt in het geval van dit specifieke onderzoek in dat er voor het uitbrengen van New Kids een meting plaats had moeten vinden en enkele tijd na het uitbrengen de tweede meting plaats kon vinden. Gezien het feit dat New Kids al in 2007 werd uitgezonden is het onmogelijk om de nulmeting nog plaats te laten vinden.

De casestudy heeft als doel om op diepgaande inzichten te verkrijgen in een tijdruimtelijk begrensd proces (Verschuren & Doorewaard, 2007). Hoewel tijdruimtelijke processen erg relevant zijn voor dit onderzoek, aangezien filmtoerisme een tijdruimtelijk proces is, is een casestudy niet de beste onderzoeksstrategie voor dit onderzoek. De hoofdreden hiervoor is dat een casestudy vooral diepgaande resultaten oplevert, wat in strijd is met het doel van dit onderzoek om een breed overzicht te creëren van de meningen van de inwoners van Maaskantje.

Door de keuze voor een breedteonderzoek is een enquête de geschiktste onderzoeksmethode. Volgens Albinski (1978) is een enquête "een empirisch onderzoek dat betrekking heeft op een veelheid van objecten en wanneer de gegevens hiervan in werkelijke situaties verzameld en statistisch verwerkt worden." Het betreft vooral een inventarisatie van meningen en niet zozeer het testen van causale factoren (Vennix, 2016). Bij een enquête ligt de focus vooral op breedte en generaliseerbaarheid (Verschuren & Doorewaard, 2007). Dit past goed bij het onderzoek omdat hierbij het doel is om te inventariseren wat de meningen

zijn over de leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje en niet zozeer om diepere inzichten te vergaren.

3.1.1 Selectie van het onderzoeksgebied

Om vast te stellen wat het effect is van een succesvolle film op de leefomgeving van een gebied moet er veldwerk gedaan worden in een gebied die deze situatie heeft ervaren. Hierbij is het belangrijk dat de omgeving nog weinig ervaring had met grotere groepen toeristen, omdat in toeristische gebieden filmtoeristen en toeristen met een ander doel wellicht lastiger te onderscheiden zijn. Een casus zoals rondom de het bankje van de internationaal bekende film *the Fault in Our Stars* aan de Leidsegracht valt hierdoor af, aangezien de Amsterdamse Grachtengordel al veel toeristen trekt en het hierdoor lastig te bepalen is of mensen specifiek voor de filmlocaties naar Amsterdam zijn gekomen. Daarnaast is het van belang dat de film in kwestie relatief veel publieke aandacht heeft gekregen, omdat er anders geen tot weinig mensen besluiten om de filmlocatie te bezoeken. Gezien de relatief kleinere hoeveelheid aan succesvolle films die op specifieke locaties in Nederland zijn opgenomen voldoet slechts één locatie aan de randvoorwaarden van dit onderzoek. Dit betreft de dorpjes Den Dungen en Maaskantje in Noord-Brabant. Deze dorpjes werden in één klap op de kaart gezet door het internationale succes van de televisieserie en films van New Kids.

3.1.2 Populatie

De populatie bestaat uit alle inwoners van de dorpen Den Dungen en Maaskantje. De inwoners van deze twee dorpen hebben de mogelijkheid gekregen om deel te nemen aan het onderzoek middels een flyer in de brievenbus. Daarnaast zijn bewoners gerekruteerd middels facebookgroepen en LinkedIn. Omdat de kans erg klein is dat elke inwoner daadwerkelijk de vragenlijst invult is de benodigde steekproefgrootte, oftewel het aantal respondenten dat mee moet doen aan het onderzoek om een goede betrouwbaarheid te geven (Vennix, 2016), uitgerekend.

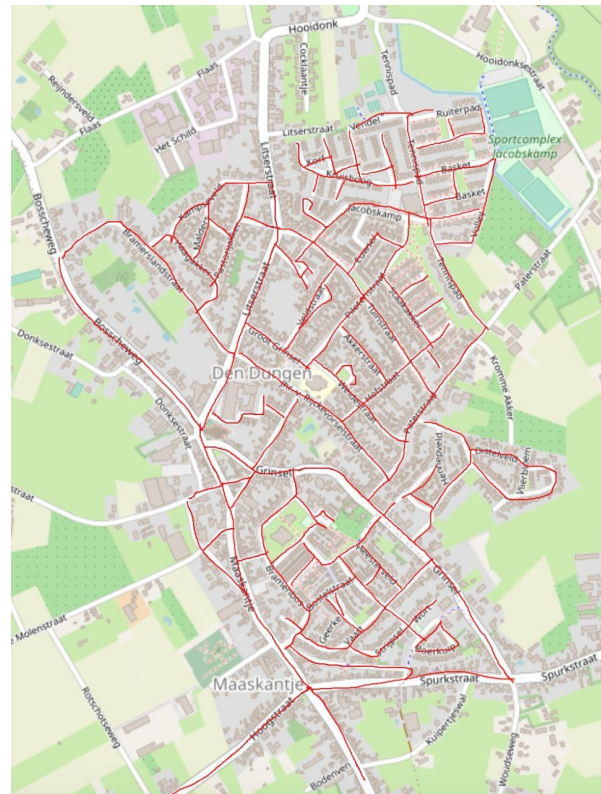
Om een lage foutmarge te bewerkstelligen is het van belang een relatief grote groep respondenten te vergaren. Bij een inwoneraantal van ongeveer 6.300 en foutmarge van vijf procent zou dit 363 inwoners betreffen (Checkmarket, 2021). Bij een foutmarge van tien procent zijn 100 respondenten nodig (SurveyMonkey, 2021).

3.2 Dataverzameling

3.2.1 Enquêtes

De enquête is opgesteld in Qualtrics (bijlage 1) en is toegankelijk via een link en een QR-code. Er is gekozen voor een online enquête omdat op deze manier de data van de respondenten direct online opgeslagen wordt. Hierbij is er geen risico dat een ingevulde vragenlijst kwijtraakt in, bijvoorbeeld, de post. Daarnaast is de non-response vaak lager omdat respondenten snel online de vragenlijst in kunnen vullen en deze daarna niet op de post hoeven te doen (Vennix, 2016). Verder had het de voorkeur om de onderzoeksuitnodigingen door de brievenbus te doen in plaats van mensen op straat te benaderen. Zo kunnen mensen de vragenlijst thuis in hun eigen tijd invullen. Daarnaast waren er niet erg veel mensen op straat, dus was het effectiever om de briefjes in de brievenbussen te stoppen.

Om de enquête te verspreiden onder de inwoners van Maaskantje en Den Dungen zijn er eerst via Facebook en LinkedIn oproepen gedaan. Daarnaast zijn er briefjes met uitleg over het onderzoek en een QR-code (bijlage 2) verspreid in ongeveer een derde van het aantal straten in de dorpen. De eerste poging om respondenten te vinden leverde 50 ingevulde enquêtes op, waarna de uitnodiging onder meer straten is verspreid. Aangezien het aantal inwoners van Maaskantje en Den Dungen samen uit ongeveer 6.300 mensen bestaat (Alle Cijfers, 2021) is besloten om het huis-aan-huis verspreiden van deze onderzoeksuitnodigingen in meerdere dagen te doen. Alle wandelroutes zijn opgetekend in een papieren kaart zodat het duidelijk was welke straten al aangedaan waren. Op afbeelding 3.1 is te zien in welke straten de briefjes zijn uitgedeeld.

Afbeelding 3.1 de gelopen wandelroutes (OpenStreetMap, 2021)

Om de enquête op grotere schaal te verspreiden is er meermaals gepoogd om contact op te nemen met de lokale krant, De Brug, om de mogelijkheid te bespreken om de QR-code via de krant te verspreiden. Hierop is geen antwoord gekomen. Uiteindelijk hebben 111 inwoners de vragenlijst ingevuld waardoor er met een betrouwbaarheidsinterval van 90 procent gewerkt zal worden. Dit aantal leek in eerste instantie hoger uit te vallen, maar na het controleren van de aangeleverde data bleek de vragenlijst in meerdere gevallen wel geopend, maar niet (volledig) ingevuld te zijn.

3.3 Data-analyse

De data die is verzameld uit de ingevulde vragenlijsten is geanalyseerd middels het programma SPSS. Via dit programma kunnen de relaties tussen variabelen onderzocht worden. De vergaarde data kan hierdoor gecontroleerd worden op significantie. Aangezien het doel van het onderzoek is om te onderzoeken of er een verband is tussen het New Kids toerisme en de leefbaarheid in het onderzoeksgebied is er naast het analyseren van de beschrijvende statistiek rondom de variabelen ook gebruik gemaakt van correlatietesten. Deze correlatietesten onderzoeken of er een verband is tussen de variabelen. Daarnaast kan door middel van deze correlatietesten worden onderzocht hoe sterk het eventuele verband tussen de variabelen is (Field, 2018). Field stelt in zijn boek dat er sprake kan zijn van positieve en negatieve correlatie, waarbij een uitkomst van -1 een absolute negatieve correlatie betekent en +1 een absolute positieve correlatie. Gezien het feit dat de kans op een absolute uitslag relatief klein is kan via de correlatiecoëfficiënt van Pearson worden berekend hoe sterk de mate van samenhang is. Volgens Pearson bestaan er naast 1 en -1 nog enkele maatstaven van correlatie. Zo is er tussen 0,1 en 0,3 een zwakke samenhang, tussen 0,3 en 0,5 een matige samenhang en vanaf 0,5 een sterke samenhang (Field, 2018).

De correlatietesten zijn een goede toevoeging aan dit onderzoek, omdat middels deze testen de waardering van de inwoners van Maaskantje en Den Dungen van hun leefomgeving en de aanwezigheid van de toeristen kan worden verklaard door te kijken naar welke variabelen invloed hebben gehad op de ontwikkeling van deze meningen.

Door het uitvoeren van deze correlatietesten was het ook mogelijk om uit te zoeken welke persoonskenmerken een verband hebben met de ervaringen met het New Kids toerisme in de regio. Op deze manier kunnen er conclusies getrokken worden of bepaalde kenmerken als leeftijd of woonduur invloed hebben gehad op bepaalde data. In hoofdstuk 4 zal meer informatie over de persoonskenmerken van de respondenten gegeven worden.

3.4 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van het onderzoek heeft betrekking op in hoeverre het onderzoek vrij is van toevallige fouten. Om een hoge betrouwbaarheid te verkrijgen is het belangrijk dat het onderzoek herhaalbaar is en dat deze herhaling leidt tot dezelfde resultaten (Vennix, 2016). Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen is er gebruik gemaakt van triangulatie. Er is zowel vanuit bestaande literatuur, als door veldonderzoek naar het de effecten van het toerisme op de leefbaarheid gekeken. Door op verschillende manieren informatie te vergaren kon de data die uit de enquêtes is verkregen vergeleken worden met andere bronnen. Door de vragenlijst deels op basis van de bestaande literatuur op te stellen is de herhaalbaarheid van dit onderzoek, en daarmee dus ook de betrouwbaarheid, verhoogd. In de enquête is een aantal keer dezelfde vraag gesteld, maar steeds op een iets andere manier. Dit met als doel om te controleren of respondenten consistent waren met het invullen van hun antwoorden. Tijdens het analyseren bleek dat dit inderdaad het geval was, waardoor de antwoorden van de respondenten als betrouwbaar gezien kunnen worden.

Door het betrekken van de resultaten van de observaties bij het opstellen van de enquêtes neemt de betrouwbaarheid ietwat af. Dit heeft ermee te maken dat uit de observaties geen feitelijke informatie, maar constatering van de onderzoeker over de situatie in het gebied zoals deze op dat moment is. Een andere onderzoeker had op een ander moment weer andere constatering kunnen doen. Gezien het feit dat de observaties slechts als ondersteunend middel voor het opstellen van de vragenlijst hebben gefunctioneerd en niet zozeer diende als verzamelingsmethode voor de belangrijkste informatie, is de invloed die de observaties hebben op de betrouwbaarheid van het onderzoek niet heel erg groot.

3.5 Validiteit

De validiteit heeft betrekking op de geldigheid van het onderzoek. Daarnaast wordt er gekeken in welke mate er sprake is van systematische fouten. Het waarheidsgehalte van het onderzoek is het belangrijkste focuspunt bij de beoordeling van de validiteit (Vennix, 2016). De validiteit van het onderzoek is niet beïnvloed door de manier van zoeken naar respondenten. De oproepen op sociale media bereikten vooral de wat jongere doelgroepen, wat een onjuiste representatie van de populatie kon geven. Tijdens het analyseren van de data bleek dat er slechts enkele respondenten zijn die via sociale media bij het onderzoek terecht zijn gekomen. Het overgrote deel van de respondenten heeft de QR-code gescand die zij thuis ontvangen hebben. Dit is ook te zien aan het feit dat de leeftijdsverdeling relatief normaal verdeeld is. Dit betekent dat er geen oververtegenwoordiging is van jongere respondenten. De respondenten van het onderzoek kunnen daarom wel gegeneraliseerd worden op de rest van de populatie.

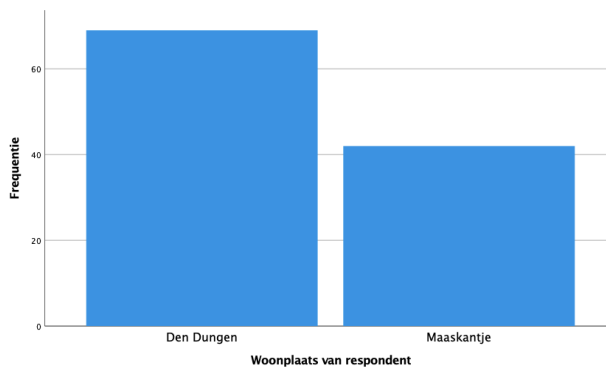
Aangezien leefbaarheid een subjectief begrip is, bestaat de mogelijkheid dat de respondenten de vragen op hun eigen manier interpreteren. In dit onderzoek is geprobeerd om dit zoveel mogelijk te voorkomen door de vragenlijst op te stellen op basis van reeds gepubliceerde literatuur over de dimensies van leefbaarheid en vragen te stellen aan de hand van concrete voorbeelden die onder deze dimensies vallen.

4 Achtergrondinformatie over de respondenten

De enquête is uiteindelijk door 111 bewoners ingevuld. In deze paragraaf zal eerst wat algemene informatie worden gegeven over de respondenten voordat er in hoofdstuk 5 over wordt gegaan tot de analyses met betrekking tot het onderzoek zelf.

4.1.1 Woonplaats

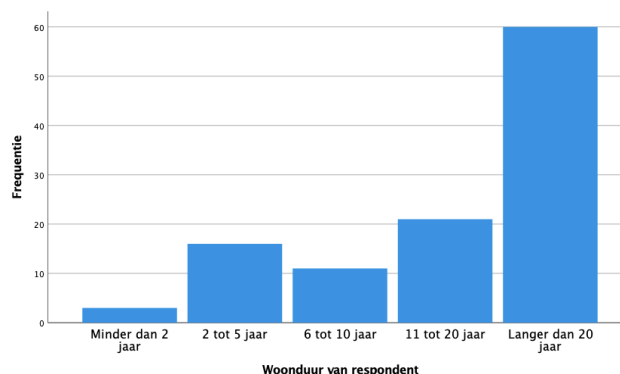
De vergroeide zusterdorpen Maaskantje en Den Dungen kennen volgens cijfers uit 2021 samen 6.295 inwoners. Dit aantal is niet evenredig verdeeld onder de twee dorpen. Het dorp Den Dungen is de grotere van de twee. In 2021 werden er 4.595 inwoners geteld. Dit is een stijging van 16 procent ten opzichte van 2013 toen het dorp nog maar 3.250 inwoners kende (AlleCijfers, 2021). In het dorp wordt relatief veel nieuwbouw toegevoegd wat deze bevolkingsgroei kan verklaren (van der Meijden, 2019).

Grafiek 4.1 de gemeten woonplaatsen van de respondenten

Maaskantje kent in 2021 1.700 inwoners, wat een stijging is van 9 procent ten opzichte van 2013. Het dorp kende in dat jaar 1.553 inwoners (AlleCijfers, 2021). Voor een perfecte afspiegeling van de populatie zou slechts 27 procent van de respondenten Maaskantje als woonplaats op moeten geven, terwijl 73 procent in Den Dungen behoort te wonen. Dit komt niet volledig overeen met de door de respondenten gegeven informatie. In dit onderzoek heeft 37,8 procent van de respondenten aangegeven woonachtig te zijn in Maaskantje en 62,2 procent in Den Dungen. Een reden hiervoor kan zijn dat respondenten in Maaskantje, denk hierbij bijvoorbeeld aan bewoners die dichtbij de plaatsnaamborden wonen, meer behoefte hebben gehad om hun ervaringen te delen.

Om goed te kunnen onderzoeken of er veranderingen in Maaskantje en Den Dungen zijn geweest sinds het uitbrengen van New Kids is van belang dat een groot deel van de respondenten langer dan 10 jaar in het gebied woont. Deze respondenten hebben de situatie voor, tijdens en na New Kids meegemaakt en kunnen daardoor uit eigen ervaring de volledige situatie beschrijven. De respondenten die nog maar kort in het gebied wonen kunnen daarentegen, omdat zij de situatie van voor New Kids niet goed kennen, misschien een andere visie op de huidige situatie geven. De grafiek toont de gemeten woonduur van alle respondenten waaruit blijkt dat het overgrote deel van de respondenten al langer dan 10 jaar in een van de dorpen woont.

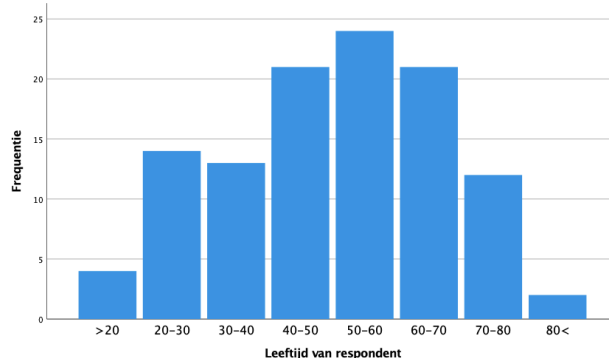
Grafiek 4.2 de gemeten woonduur van de respondenten

4.1.2 Leeftijd

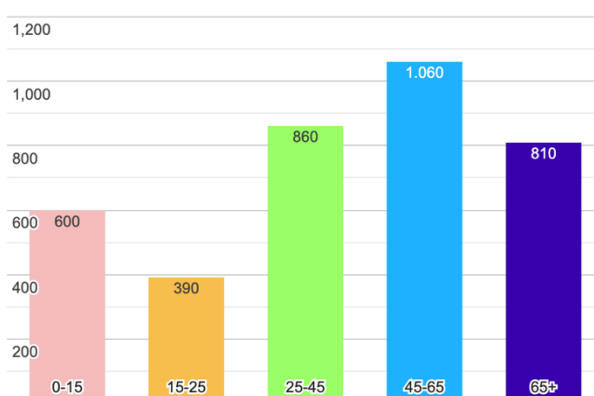
De histogram toont de gemeten leeftijden van de respondenten, onderverdeeld in leeftijdscategorieën van tien jaar. De histogram is redelijk normaal verdeeld, maar voor een perfecte normaalverdeling was het beter geweest om nog enkele respondenten in de leeftijdscategorie dertig tot en met veertig te vinden. Dit was alleen lastig om voor elkaar te krijgen aangezien er relatief weinig mensen op straat waren om te benaderen en het bij deze leeftijdscategorie erg moeilijk is om de leeftijd aan een huis af te zien.

Wanneer er gekeken wordt naar de gemeten leeftijdsfrequenties in Maaskantje en Den Dungen zoals deze door AlleCijfers zijn gepresenteerd in grafieken 4.4 en 4.5, lijkt de leeftijdsgroep die in grafiek 4.3 als ietwat ondervertegenwoordigd werd aangemerkt een relatief groot deel van de totale populatie te beslaan. Hierbij moet worden opgemerkt dat de cijfers op de pagina van AlleCijfers gemeten zijn met andere leeftijdscategorieën. Hierdoor oogt de ondervertegenwoordiging van de groep dertig tot veertig jaar groter dan dat deze eigenlijk is. De categorie van AlleCijfers bestrijkt namelijk ook mensen vanaf 25 en tot 45 jaar, deze leeftijden zijn in de enquête onder een andere leeftijdscategorie geschaard. In de enquête zijn deze twee categorieën wel goed vertegenwoordigd.

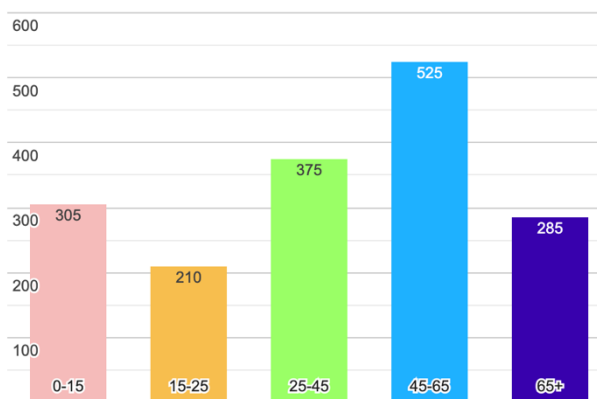
Kortom, hoewel de respondenten op basis van leeftijd in eerste instantie geen perfecte afspiegeling lijkt te vormen valt dit in vergelijking met de metingen zoals deze onder alle inwoners van Maaskantje en Den Dungen zijn uitgevoerd relatief mee. Dit wil zeggen dat de respondenten van het onderzoek op basis van hun leeftijd een goede weerspiegeling vormt van de totale populatie in het onderzoeksgebied.

Grafiek 4.3 de gemeten leeftijden van de respondenten

Grafiek 4.4 de gemeten leeftijd van de inwoners van Den Dungen (AlleCijfers, 2021)

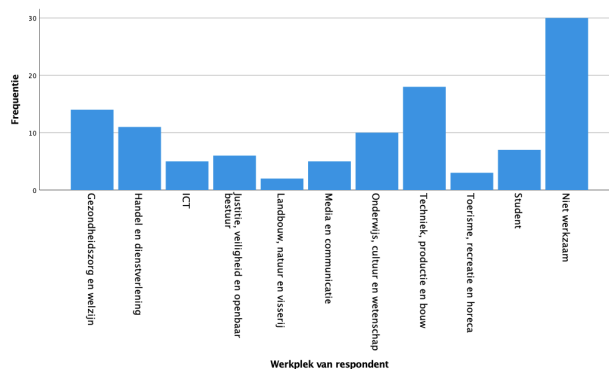

Grafiek 4.5 de gemeten leeftijden van de inwoners van Maaskantje (AlleCijfers, 2021)

4.1.3 Arbeidsprofielen

Wanneer er gekeken wordt naar de werkzaamheden van de respondenten valt vooral de grote hoeveelheid (27 procent) aan respondenten die niet, of niet meer, werkzaam zijn op. Dit is deels in verband met de relatief grote groep respondenten die in een van de pensioengerechtigde leeftijdscategorieën vallen. De werksectoren zijn verder redelijk gelijk verdeeld.

Van werkende respondenten werkt het grotere deel (64,9 procent) niet in Maaskantje of Den Dungen. Zij hebben vanuit hun werk, bijvoorbeeld in de horeca of in de detailhandel, geen tot weinig financieel voordeel gehad uit de aanwezigheid van New Kids toeristen. Dit zorgt ervoor dat er in mindere mate een dubbele petten probleem ontstaat bij de respondenten.

Grafiek 4.6 de gemeten werkzaamheden van de respondenten

5 Resultaten

Dit hoofdstuk geeft de resultaten weer die tot stand zijn gekomen na het analyseren van de data in SPSS. Paragraaf 5.1 geeft weer hoe de respondenten de veranderingen in de leefomgeving hebben ervaren en welke resultaten naar voren zijn gekomen naar aanleiding van de enquêtes waarna er in paragraaf 5.2 zal worden ingegaan op de ervaringen van de respondenten met het toerisme.

5.1 De leefomgeving van Maaskantje en Den Dungen

Om vast te stellen wat er veranderd is in de omgeving sinds het uitbrengen van New Kids zijn er in de enquête enkele vragen opgenomen die zich specifiek op de leefbaarheid in de omgeving focussen.

5.1.1 Het woonplezier in Maaskantje en Den Dungen

Aan de respondenten is gevraagd om middels enkele factoren aan te geven wat voor hen belangrijk is om een prettige woonomgeving te creëren. De respondenten waren niet gebonden aan één keuzemogelijkheid, maar mochten meerdere antwoorden invullen. De gemeten resultaten van deze vraag zijn te vinden in de onderstaande tabel.

Tabel 5.1 Wat vindt u belangrijk voor een prettige woonomgeving?

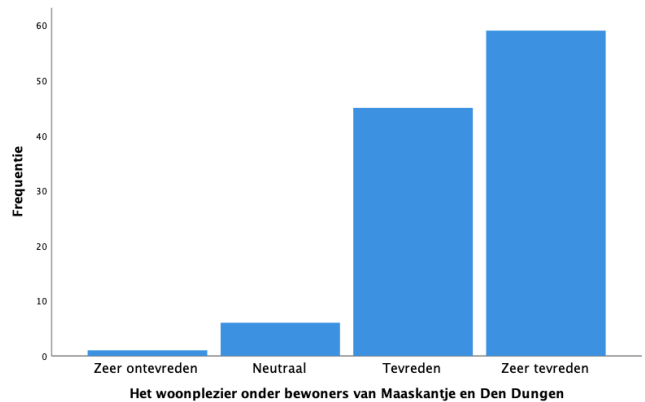
N=111	Van belang	Niet van belang
Een (bus)station in de buurt	40	71
Genoeg parkeergelegenheid	47	64
Lage criminaliteitscijfers	87	24
Betrokkenheid van dorpsgenoten	93	18
Breder horeca-aanbod	23	88
Breder winkelaanbod	33	78

Uit de tabel blijkt dat bij de inwoners van Maaskantje en Den Dungen de prioriteit vooral ligt bij de sociaal-culturele aspecten van een betrokken en veilige omgeving. Deze twee factoren worden door respectievelijk 93 en 87 van de 111 respondenten als belangrijk aangevinkt. De aanwezigheid van een breed horeca en winkelaanbod wordt met maar 23 en 33 stemmen duidelijk minder belangrijk geacht. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat de grotere stad Den Bosch op minder dan tien kilometer afstand ligt en er dus een groot winkelaanbod relatief dichtbij te vinden is.

De nabijheid van het openbaar vervoer is met maar veertig stemmen ook minder van belang. Dit kan betekenen dat bewoners uit Maaskantje en Den Dungen meer met de auto reizen of vooral in het dorp zelf blijven. Opvallend is dan wel dat het aantal respondenten dat de aanwezigheid van genoeg parkeerruimte als belangrijk ziet met 47 stemmen ongeveer even hoog is als de respondenten die het openbaar vervoer als belangrijk ervaren. Een verklaring hiervoor kan zijn dat veel inwoners een eigen oprit hebben en dus niet afhankelijk

zijn van gemeenschappelijke parkeerplaatsen. Daarnaast is het mogelijk dat enkele respondenten niet in het bezit zijn van een auto, bijvoorbeeld omdat alle benodigde faciliteiten al in de dorpen te vinden zijn of omdat de rest van hun familie ook in de omgeving woont. De eventuele veranderingen in de beleving van deze factoren na het uitbrengen van New Kids zal in paragraaf 5.2 besproken worden.

Wanneer de respondenten gevraagd wordt om hun woonomgeving te waarderen middels een vijfpuntssysteem, van zeer ontevreden tot zeer tevreden, zijn de antwoorden zoals weergegeven in grafiek 5.1 relatief eenduidig. De overgrote meerderheid van de respondenten geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn met de kwaliteit van de woonomgeving.

Grafiek 5.1 het gemeten woonplezier van de respondenten

Om te kijken of er verbanden zijn tussen de in hoofdstuk 4 behandelde algemene kenmerken van de respondenten en hun woonplezier en of er überhaupt verbanden zijn tussen de algemene kenmerken onderling is er een Pearsons correlatie test uitgevoerd. In tabel 5.2 zijn de door SPSS uitgerekende verbanden tussen de waardering van de woonomgeving en de algemene informatie van de respondenten weergegeven.

Tabel 5.2 de correlatie tussen woonplezier en de algemene informatie van respondenten

Variabele		1	2	3	4
1 Woonplezier	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-	0,080 0,404	0,037 0,698	-0,235** 0,013
2 Leeftijd	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,080 0,404	-	0,271* 0,004	0,304* 0,001
3 Woonduur	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,037 0,698	0,271* 0,004	-	0,012 0,899
4 New Kids gezien	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,235** 0,013	0,304* 0,001	0,012 0,899	-

*Correlatie is significant bij 0.01

**Correlatie is significant bij 0.05

Ondanks de relatief eenduidige antwoorden van de respondenten over hun woonplezier kunnen er enkele verbanden gevonden worden tussen deze variabele en de gevraagde persoonskenmerken van de respondenten. Daarnaast zijn er ook een paar significante correlaties gevonden tussen de persoonskenmerken zelf. Zo is er een zwakke positieve samenhang tussen de leeftijd van een persoon en de tijd die deze persoon al in het dorp woont. Dit komt omdat de oudere respondenten vaak al langer in een van de dorpen wonen dan de jongere respondenten.

Daarnaast is er een negatieve samenhang tussen de leeftijd van de respondent en of deze überhaupt een film of afleveringen van New Kids gezien heeft. Wanneer de leeftijd stijgt, daalt het aantal mensen dat New Kids gezien heeft. Dit komt overeen met de stelling van Colin (2021) dat New Kids vooral populair was onder de wat jongere generaties.

Als laatste is er een verband tussen inwoners die New Kids wel hebben gezien en het ervaren woonplezier geconstateerd. Hieruit kan worden opgemaakt dat inwoners die New Kids hebben gezien relatief iets minder positief zijn over het woonplezier. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het uitgerekende verband slechts -0,235 is. Dit wordt volgens Field (2018) dan ook slechts een zwakke samenhang.

Kortom, voor inwoners van Maaskantje en Den Dungen lijkt vooral het sociale aspect van wonen van belang te zijn voor het woonplezier, wat overeenkomt met de in hoofdstuk 2 behandelde theorie van van der Wouw (2009) die stelde dat inwoners van gebieden die niet veel voorzieningen hebben toch positief kunnen zijn over de leefbaarheid van hun woonplaats. In de dorpen Maaskantje en Den Dungen zijn de onderlinge sociale verbanden belangrijker dan de (brede) aanwezigheid van voorzieningen.

De respondenten zijn, zoals in grafiek 5.1 weergegeven, dan ook erg positief over hun leefomgeving. Hierbij is er geen verschil van mening tussen de verschillende leeftijdscategorieën, maar wel een relatief klein verschil tussen respondenten die New Kids wel of niet hebben gezien.

5.1.2 De veranderingen in de leefomgeving

Om te meten of er volgens de bewoners überhaupt veranderingen plaats gevonden hebben is er in de enquête gevraagd om deze verandering aan te geven aan de hand van enkele factoren met betrekking tot de economische, sociaal-culturele en ruimtelijke dimensies zoals ook beschreven in het conceptueel model in paragraaf 2.3.

Positieve veranderingen in de leefomgeving

Ten eerste is er tweemaal aan de inwoners gevraagd om aan de hand van enkele factoren aan te geven of er sprake is geweest van een positieve verandering. Een vraag was hierbij meer gefocust op of uit uitkomen van New Kids bijgedragen heeft aan deze positieve veranderingen. De uitgekozen factoren zijn terug te vinden in tabel 5.3.

Tabel 5.3 de in de enquête behandelde positieve veranderingen in de leefomgeving

Dimensie	Factor
Ruimtelijk	Betere algemene bereikbaarheid
	Betere busverbinding
	Meer parkeergelegenheid
	Meer groenvoorzieningen
	Meer afvalbakken op straat
Sociaal-cultureel	Afname in criminaliteit
	Meer contact met dorpsgenoten
Economisch	Breder horeca-aanbod
	Breder winkelaanbod

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat door de bewoners relatief weinig positieve veranderingen in hun leefomgeving zijn waargenomen. Wanneer bij enkele van deze factoren gevraagd wordt of het uitbrengen van New Kids voor veranderingen heeft gezorgd geven de meeste respondenten aan dat zij vermoeden dat er geen positieve veranderingen in de leefomgeving hebben plaatsgevonden dankzij de films. De respondenten die wel hebben aangegeven veranderingen in hun leefomgeving te hebben meegemaakt die zij wijten aan New Kids hebben ingevuld dat deze veranderingen vooral van toepassing zijn op de bereikbaarheid van hun leefomgeving.

Ondanks de eenduidige antwoorden bij beide vragen is er door middel van de correlatiecoëfficiënt van Pearson berekend of er significante verbanden zijn tussen de, door middel van de twee eerdergenoemde vragen, aan de respondenten voorgelegde positieve veranderingen en de vraag of zij vinden dat hun woonplezier veranderd is. Het doel van deze correlatietoetsen is dan ook om te kijken of de voorgestelde factoren, zoals in figuur 5.3 gepresenteerd, het woonplezier in enige mate beïnvloed hebben. De resultaten van de toetsen zijn te vinden in figuur 5.4.

Figuur 5.4 de correlatie tussen factoren die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid en de ervaren veranderingen in het woonplezier

Factor		Veranderingen in het woonplezier
Betere bereikbaarheid in het algemeen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,385* 0,001
Betere busverbinding	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,200** 0,036
Meer parkeergelegenheid	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,278* 0,003
Meer groenvoorzieningen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,081 0,401
Meer afvalbakken op straat	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,140 0,143
Afname in criminaliteit	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,216** 0,023
Meer contact met dorpsgenoten	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,050 0,599
Breder horeca-aanbod	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,216** 0,023

**Correlatie is significant bij 0,05

Uit het berekenen van de Pearsons correlatiecoëfficiënt komen enkele significante resultaten. De eerste heeft betrekking op het verband tussen het ontstaan van een betere bereikbaarheid en de ervaren veranderingen in het woonplezier. Tussen deze twee variabelen wordt een matige positieve correlatie gemeten. Hieruit kan geconcludeerd worden dat mensen die ervaren hebben dat het dorp beter bereikbaar is geworden sinds het uitkomen van de films iets meer geneigd zijn om aan te geven dat hun woonplezier positief veranderd is. Echter moet wel de kanttekening geplaatst worden dat het verbeteren en beter benutten van de

infrastructuur in de omgeving ook is opgenomen in de structuurvisie van de gemeente Sint-Michielsgestel (gemeente Sint-Michielsgestel, 2011).

Naast de significante resultaten met betrekking tot bereikbaarheid komen er ook significante resultaten uit de correlatie berekeningen tussen de veranderingen in het woonplezier en de twee behandelde subonderdelen van bereikbaarheid, te weten het ontstaan van een betere busverbinding en creëren van meer parkeergelegenheid. Deze verbanden zijn, met scores van respectievelijk 0,200 en 0,278, wel minder sterk dan het gemeten verband tussen het woonplezier en de bereikbaarheid in zijn algemeen. Dat er een verschil is tussen de correlatie van de algemene bereikbaarheid en de subonderdelen van bereikbaarheid kan ermee te maken hebben dat deze subonderdelen door de respondenten niet als even belangrijk worden geacht. In figuur 5.1, waarin de mate waarin bewoners de behandelde factoren belangrijk vinden voor hun woonplezier wordt weergegeven, is te zien dat de bewoners verdeeld zijn over of de prioriteit ligt bij een (bus)station in de nabijheid of juist de aanwezigheid van genoeg parkeerplekken. Wanneer iemand geen baat heeft bij de aanwezigheid van genoeg parkeerplekken, zal deze niet geneigd zijn om het op te merken als er iets meer parkeerruimte bij komt. Dit terwijl dezelfde respondent het misschien wel opvalt wanneer de bus vaker gaat rijden of wanneer er een extra buslijn of -halte bijkomt. Deze prioriteit ligt natuurlijk andersom bij iemand die geen gebruik maakt van het openbaar vervoer, maar slechts met de auto reist. Kortom, er kan sprake zijn van een verschil in aandachtspunten onder de respondenten maar op hoofdlijnen lijkt er sprake te zijn van een gedeelde mening.

Op het sociaal-culturele gebied is er ook een significant verband tussen een van de twee variabelen en de vraag in kwestie gevonden. Er bestaat namelijk een positieve correlatie tussen het plaatsvinden van een afname in criminaliteit en de verandering van het woonplezier. Deze factor werd in figuur 5.1 aangestipt als een van de prioriteiten van de inwoners van Maaskantje en Den Dungen met betrekking tot een goede leefomgeving. Met een uitkomst van 0,216 uit 1 is het verband wel relatief zwak. Een reden hiervoor kan zijn dat de criminaliteit in de omgeving al niet zo hoog was, waardoor een eventuele daling in de criminaliteitscijfers voor de meeste bewoners niet zo merkbaar meer is en voor hen hun woonplezier bijna tot helemaal niet doet veranderen.

Als laatste is er ook in de economische dimensie een positieve correlatie gemeten tussen het ontstaan van een breder horeca aanbod en de veranderingen in het woonplezier. Dit verband is relatief zwak, waardoor er geconcludeerd kan worden dat een verbreding van het horeca-aanbod maar in kleine mate heeft bijgedragen aan de beleving van het woonplezier van de bewoners die deelnamen aan dit onderzoek.

Negatieve veranderingen in de leefomgeving

Naast de vraag om aan de hand van enkele factoren aan te geven of er sprake is geweest van een positieve verandering zijn er ook twee vragen gesteld met betrekking tot eventuele negatieve veranderingen. De voorgestelde factoren zijn terug te vinden in tabel 5.5.

Tabel 5.5 de in de enquête behandelde negatieve veranderingen in de leefomgeving

Dimensie	Factor
Ruimtelijk	Minder parkeergelegenheid
	Meer afval op straat
Sociaal-cultureel	Meer criminaliteit in het algemeen

	Een hoger gevoel van onveiligheid
	Meer diefstal of vernieling
	Meer geluidsoverlast
	Minder contact met dorpsgenoten
Economisch	Minder winkelaanbod

Volgens de resultaten van de enquête zijn er door de bewoners relatief meer negatieve dan positieve veranderingen in hun leefomgeving waargenomen. Opvallend zijn de relatief grotere groepen respondenten die aangeven dat zij sinds het uitkomen van New Kids een grotere hoeveelheid aan afval hebben ervaren. Dit zou te maken kunnen hebben met de blikken bier die door veel toeristen achtergelaten werden. Daarnaast zijn er ook relatief veel respondenten die hebben aangegeven dat ze meer diefstal of vernieling van (publieke) goederen en geluidsoverlast hebben ervaren sinds het succes van New Kids.

Door middel van de correlatiecoëfficiënt van Pearson is berekend of er significante verbanden zijn tussen de aan de respondenten voorgelegde negatieve veranderingen en de vraag of zij vinden dat hun leefomgeving veranderd is. De resultaten van deze toetsen zijn te vinden in tabel 5.6.

Tabel 5.6 de correlatie tussen factoren die een negatieve bijdrage kunnen leveren aan de leefbaarheid en de ervaren veranderingen in het woonplezier

Factor		Veranderingen in het woonplezier
Minder parkeergelegenheid	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,140 0,143
Meer afval op straat	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,032 0,740
Meer criminaliteit in het algemeen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,234 0,013*
Een hoger gevoel van onveiligheid	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,052 0,589
Meer diefstal of vernieling	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,079 0,410
Meer geluidsoverlast	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,141 0,141
Minder contact met dorpsgenoten	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,019 0,843
Minder winkelaanbod	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,066 0,489

*Correlatie significant bij 0,05

Zoals in tabel 5.6 te zien is er slechts één uitkomst significant. Deze vraag heeft betrekking op een toename van de criminaliteit in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen. Hier wordt een zwakke negatieve correlatie tussen de toename van criminaliteit en het ervaren van veranderingen in de leefomgeving gemeten. Er zijn dus bewoners die een toename in de criminaliteitscijfers hebben ervaren, maar ook bewoners die vinden dat de criminaliteit is gedaald. In beide gevallen is het verband tussen de criminaliteitscijfers en het ervaren woonplezier niet zo sterk.

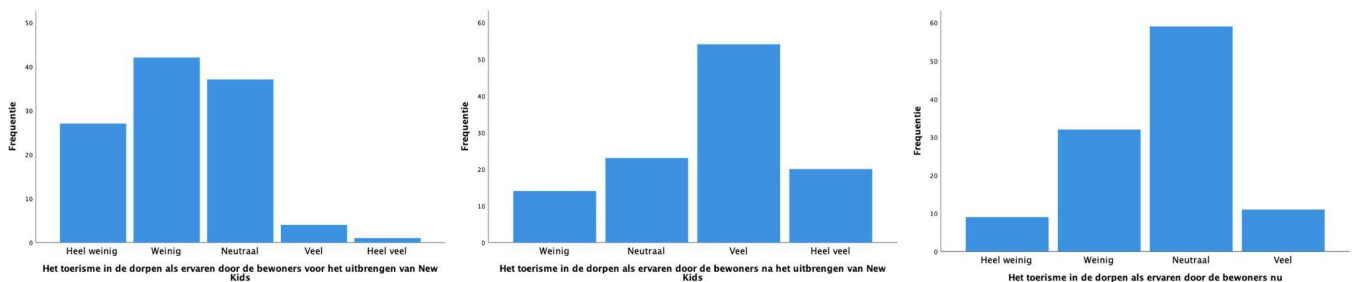
Onder de niet significante uitkomsten zijn geen hoge correlatie cijfers gemeten. Hoewel er relatief veel bewoners in de enquête aangegeven hebben van het feit dat er meer afval op straat lag, heeft dit geen grote invloed gehad op het woonplezier in de omgeving.

5.2 De ervaringen met het New Kids toerisme

Om het verband tussen de ervaren leefbaarheid en de aanwezigheid van New Kids toeristen te meten zijn er naast vragen over factoren die zich focussen op de omgeving zelf ook vragen gesteld die meer gericht zijn op de ervaringen met betrekking tot de aanwezigheid en het gedrag van de toeristen. In deze paragraaf zal verder in worden gegaan op hoe het toerisme zich volgens de respondenten van het onderzoek heeft ontwikkeld waarna getoetst wordt of enkele aspecten van het toerisme een effect hebben gehad op het woonplezier van de inwoners van Maaskantje en Den Dungen.

5.2.1 De ontwikkeling van het New Kids toerisme

In het theoretisch kader (hoofdstuk 2) is de ontwikkeling van het filmtoerisme reeds behandeld. Hierin is geschreven dat het filmtoerisme zich meestal explosief ontwikkeld (Connell, 2012), maar binnen een relatief korte tijd zich ook weer stagneert en daarna snel afneemt (Butler, 1980). Om te analyseren of deze theorie overeenkomt met de situatie rondom het New Kids toerisme zijn in de enquête enkele vragen opgenomen die zich richten op hoe de bewoners van de dorpen Maaskantje en Den Dungen de hoeveelheden toeristen hebben ervaren. De gemeten resultaten van deze vragen zijn weergegeven in de onderstaande grafieken.

Grafiek 5.2 tot en met 5.4 de bezoekersaantallen zoals ervaren door de respondenten

Hieruit valt op te merken dat het aantal toeristische bezoeken in de regio voor het uitkomen van New Kids door de meeste bewoners als relatief weinig werd gezien. Het merendeel van de respondenten vulde, zoals te zien in grafiek 5.2, bij deze vraag dan ook weinig of heel weinig in, deze twee opties waren samen goed voor 62,1 procent van alle gegeven antwoorden. Dit wordt gevolgd door 33,3 procent van de respondenten die de situatie als neutraal omschrijft. Na het uitkomen lijkt er al in eerste oogopslag een relatief grote groei in het aantal toeristen te ontstaan na het succes van New Kids, wat overeenkomt met de al

bestaande theorieën over dit onderwerp. De cijfers bevestigen dat voor het uitbrengen van New Kids slechts 4,7 procent van de respondenten het aantal toeristen waardeerde met veel of heel veel. In grafiek 5.3 is dit percentage gegroeid naar 66,6 procent van de deelnemende inwoners. Dit wil zeggen dat het aantal respondenten die een hoog aantal toeristen ervaarde ongeveer vijftien keer zo veel is als ervoor waardoor er in deze casus zeker gesproken kan worden van een explosieve stijging in het door de inwoners ervaren toerisme.

Naast de overeenkomsten tussen de explosieve stijgingstheorie van Connell (2012) klopt ook het beeld van Butler (1980) dat het aantal toeristische bezoeken relatief snel weer afneemt. De derde grafiek lijkt in eerste instantie erg op de tweede grafiek, maar dat is slechts schijn. De derde grafiek laat zien dat nog slechts 9,9 procent van de respondenten het huidige toerisme als veel ervaart, terwijl 36,9 procent aangeeft het toerisme weer als weinig te ervaren. Dit is iets minder dan de helft van de grootte van deze groep in situatie voor het succes van New Kids (62,1 procent), maar bijna het driedubbele van de situatie vlak na het uitbrengen van de films (12,6 procent). Het grootste deel, te weten 53,2 procent van de respondenten waardeert de huidige situatie, zoals gepresenteerd in grafiek 5.4, met neutraal terwijl er geen respondenten meer zijn die het toerisme als heel veel ervaren. Kortom, het toeristisch niveau zit nog niet op het niveau van voor het uitbrengen van New Kids, maar beweegt zich relatief snel weer richting de originele situatie.

Wanneer aan de respondenten gevraagd wordt of zij het idee hebben gehad dat ze inspraak gehad hebben op hoe er in hun woonplaats omgegaan wordt met de ontwikkelingen rondom New Kids wordt veelal geantwoord dat er geen tot weinig ruimte was voor inspraak, maar de meeste respondenten geven ook aan dat ze het niet zo nodig hebben gevonden om hun mening te uiten over de situatie. Er is dan ook geen significant verband gemeten tussen de mate van inspraak over het toerisme en de ervaren leefbaarheid van de respondenten.

5.2.2 Kenmerken van het New Kids toerisme

Naast de vragen met als doel om de ontwikkeling van het toerisme in de omgeving vast te stellen zijn er ook enkele vragen gesteld om te onderzoeken wat de door de inwoners ervaren positieve en negatieve aspecten van dit toerisme zijn. In deze paragraaf zullen deze resultaten worden gepresenteerd.

Positieve aspecten van het New Kids toerisme

In de enquête is de respondenten gevraagd om aan de hand van enkele factoren aan te geven wat voor hen van toepassing was met betrekking tot de eventuele positieve aspecten van het toerisme. Bij het opstellen van de factoren is er zo veel mogelijk rekening gehouden met de dimensies die volgens het conceptueel model een effect hebben op de leefbaarheid. De in de enquête opgenomen positieve factoren zijn te vinden in tabel 5.7.

Tabel 5.7 de in de enquête voorgestelde positieve aspecten van het New Kids toerisme

Dimensie	Aspect
Economisch	De toeristen leveren geld op
Sociaal-cultureel	Er is meer leven in het dorp
Sociaal-cultureel	Het toerisme zet het dorp op de kaart

Er zijn 72 respondenten die minstens één van deze factoren als positief heeft aangevinkt, waarbij de optie “de toeristen zetten het dorp op de kaart” met 57,7 procent de meest gekozen optie is. Daarnaast is 35,1 procent van de respondenten het eens met de stelling dat er door het toerisme meer leven in het dorp is. Ongeveer 19 procent van de respondenten vinkte aan dat het toerisme positief is voor de economie van Maaskantje en Den Dungen. Van alle respondenten gaf een minderheid van 35,1 procent aan dat zij niets positiefs hadden ervaren rondom het New Kids toerisme in hun omgeving. Een verklaring hiervoor kan zijn dat zij vooral negatieve ervaringen hebben gehad met het toerisme of überhaupt weinig ervaring hebben met het toerisme.

Om te kijken of deze aspecten uit tabel 5.7 een effect hebben gehad op de ervaren leefbaarheid is de respondenten ook gevraagd of zij vinden dat de aanwezigheid van de toeristen een effect heeft gehad op hun woonplezier. Aan de hand van de antwoorden op deze vraag en de aspecten van het toerisme zijn middels de Pearson correlatiecoëfficiënt de verbanden tussen het toerisme en de veranderingen in het woonplezier uitgerekend in SPSS. De resultaten van deze toetsen zijn te vinden in tabel 5.8.

Tabel 5.8 de gemeten correlatie tussen de positieve aspecten van het toerisme en het effect van dit toerisme op het woonplezier

Aspect		Effect toerisme op de ervaren leefbaarheid
De toeristen leveren geld op	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,156 0,101
Er is meer leven in het dorp	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,272* 0,004
Het toerisme zet het dorp op de kaart	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	0,072 0,453

*Correlatie is significant bij 0,01

Zoals te zien is in figuur 5.8 is er uit één van de berekeningen tussen de variabelen een significant resultaat gekomen. Volgens de Pearson correlatiecoëfficiënt is er een positieve correlatie tussen het aspect “er is meer leven in het dorp” en het in de enquête gemeten effect dat het toerisme heeft gespeeld op de ervaren leefbaarheid in het dorp. Dat wil zeggen dat respondenten die hebben aangegeven het eens te zijn met dit aspect rondom het toerisme iets sneller geneigd zijn om aan te geven dat het toerisme een positief effect heeft gehad op hun ervaren woonplezier. Hierbij moet wel gezegd worden dat de score van de correlatie op de schaal van Pearson 0,272 is. Dit wil zeggen dat er slechts sprake is van een zwakke samenhang.

Negatieve aspecten van het New Kids toerisme

Naast de vragen over de eventuele positieve aspecten van het New Kids toerisme zijn in de enquête ook vragen toegevoegd die wat meer richten op de mogelijke negatieve aspecten van deze vorm van toerisme. Bij het opstellen van deze aspecten is er, net als bij het opstellen van de positieve aspecten, zo veel mogelijk rekening gehouden met de dimensies die volgens het conceptueel model een effect hebben op de leefbaarheid. De in de enquête opgenomen negatieve factoren zijn te vinden in tabel 5.9.

Tabel 5.9 de voorgestelde negatieve aspecten van het New Kids toerisme

Dimensie	Aspect
Ruimtelijk	Drukte in het openbaar vervoer
	Bezettingsgraad van de parkeerplaatsen
	Afval op straat
Sociaal-cultureel	Taalgebruik van de toeristen
	Alcoholgebruik van de toeristen
	Vernieling van (publieke) goederen
	Drukte in het dorp

Bij de negatieve aspecten van het New Kids toerisme vallen de percentages minder hoog uit dan bij de positieve aspecten. Dit komt ook overeen met het percentage respondenten wat heeft aangegeven geen negatieve aspecten te hebben ervaren rondom het toerisme. Dit percentage komt uit op 63 procent de respondenten.

De respondenten die wel hebben aangegeven last te hebben ervaren door de aanwezigheid van de toeristen zien dit vooral terug in de grotere hoeveelheid afval die de toeristen op straat veroorzaakten (21,6 procent), dit wordt gevolgd door de vernieling van (publieke) goederen waarbij 18,9 procent van de deelnemende inwoners heeft aangegeven dit als negatief ervaren te hebben. Een reden voor dit relatief lage percentage is dat vooral de plaatsnaamborden het zwaar te verduren hadden onder de aanwezigheid van sommige toeristen. De gemeente probeert deze hinder te verlichten door de plaatsnaamborden in een portaal-frame te monteren zodat New Kids toeristen de plaatsnaamborden minder makkelijk mee kunnen nemen (Plaatsengids, 2017). Mensen die niet in de buurt wonen van deze borden ondervonden weinig hinder aan de ontvreemding en vernieling van de plaatsnaamborden en zullen dan ook minder snel geneigd zijn om aan te geven dat ze last hebben ervaren van de vernieling van (publieke) goederen. De negatieve aspecten met betrekking tot het overmatig alcoholgebruik en het onbeschofte taalgebruik van de aanwezige bezoekers zijn beide door 10,8 procent van de respondenten aangeklikt.

Aan de hand van de antwoorden op de vraag omtrent het woonplezier en de vraag met betrekking tot de negatieve aspecten van het toerisme zijn middels de Pearson correlatiecoëfficiënt de verbanden tussen het toerisme en de veranderingen in het woonplezier uitgerekend in SPSS. De resultaten van deze toetsen zijn te vinden in tabel 5.10.

Tabel 5.10 de gemeten correlatie tussen de negatieve aspecten van het toerisme en het effect van dit toerisme op het woonplezier

Factor		Effect toerisme op de ervaren leefbaarheid
Bezettingsgraad van de parkeerplaatsen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,216 0,023**
Taalgebruik van de toeristen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,148 0,121
Alcoholgebruik van de toeristen	Pearson correlatie	-0,304*

	Sig. (2 tailed)	0,001
Afval op straat	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,420* 0,001
Vernieling van (publieke) goederen	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,218** 0,022
Drukte in het dorp	Pearson correlatie Sig. (2 tailed)	-0,227 0,017**

*Correlatie is significant bij 0,01

**Correlatie is significant bij 0,05

De rode cijfers in figuur 5.10 laten zien dat er tussen meerdere variabelen een significante mate van samenhang is geconstateerd. Er zijn twee verbanden gevonden met een score van boven de 0,3 op de schaal van Pearson, wat inhoudt dat er sprake is van een matige correlatiescore. De eerste matige negatieve correlatie is berekend tussen de variabele “alcoholgebruik van toeristen” en het effect van het toerisme op de ervaren leefbaarheid. Hiermee kan geconcludeerd worden dat naarmate het alcoholgebruik van de aanwezige toeristen hoger is dit alcoholgebruik een relatief negatief effect heeft op de door de inwoners van Maaskantje en Den Dungen ervaren leefbaarheid. Gezien er sprake is van een matige samenhang betekent dit dat deze variabele een groter effect heeft op de leefomgeving dan de andere negatieve aspecten, maar dat het effect nog steeds niet erg hoog is.

Naast de twee variabelen met een samenhang van boven de 0,3 zijn er ook enkele variabelen geconstateerd met een zwakkere samenhang. Ten eerste is er een zwakke negatieve samenhang tussen de bezettingsgraad van parkeerplaatsen en het effect van het toerisme op de ervaren leefbaarheid gemeten. Dit wil zeggen dat de ervaren leefbaarheid relatief daalt wanneer de toeristen meer parkeerplaatsen bezet houden. Omdat er slechts sprake is van een zwakke samenhang heeft deze variabele geen grote invloed op de ervaren leefbaarheid.

Ten tweede is er een zwakke negatieve samenhang ontdekt tussen de vernieling van (publieke) goederen en het door de bewoners ervaren effect van de toeristen op de leefbaarheid wat betekent dat de respondenten ervaren dat de leefbaarheid minder wordt naarmate er meer zaken door toeristen kapot gemaakt worden. Zoals gezegd is hier wederom slechts sprake van een zwakke correlatie, dus is de mate waarop enkele toeristen goederen vernield hebben niet van een hele belangrijke invloed op de ervaren leefbaarheid.

Ten derde is er een significante negatieve zwakke samenhang berekend tussen de drukte in het dorp en de ervaren leefbaarheid. Dit houdt in dat wanneer het drukker wordt in het dorp de ervaren leefbaarheid relatief kan afnemen. In deze paragraaf werd er ook een positieve relatie gevonden tussen het feit dat de toeristen meer leven in het dorp brengen en de ervaren leefbaarheid. Een reden kan zijn dat de mening van de inwoners over de drukte in het dorp verschilt, zo kunnen enkele bewoners hinder ervaren van de drukte in de dorpen omdat zij juist voor de rustige omgeving in het gebied wonen terwijl andere bewoners blij zijn met de toeloop in het dorp.

Als laatste significante uitkomst is er een matige negatieve samenhang gemeten tussen de aanwezigheid van afval op straat en de ervaren leefbaarheid in de regio. Naarmate de hoeveelheid afval op straat groter wordt neemt de ervaren leefbaarheid in de dorpen relatief af, maar omdat het hier wederom een matige samenhang betreft is het daadwerkelijke effect niet ontzettend groot. De factor “afval op straat” gaat wel hand in hand met het alcoholgebruik van de toeristen. Tussen deze twee variabelen wordt een verband van 0,451 gemeten.

Vermijden van plekken

Als laatste vraag met als doel om de effecten van het New Kids toerisme te ontdekken is gefocust op of de inwoners de bekendere filmlocaties in de dorpen door aanwezigheid van toeristen liever proberen te vermijden of dat zij hier de noodzaak niet van in zien. De uitgekozen en door respondenten zelf toegevoegde filmlocaties zijn te vinden in tabel 5.11

Tabel 5.11 bekende filmlocaties in Maaskantje en Den Dungen

Plaats	Filmlocatie	Frequentie
Den Dungen	Majorcabar	0
Den Dungen	Snackbar 't Pleintje	5
Den Dungen	De supermarkt	1
Maaskantje	Plaatsnaamborden	2

Het overgrote deel van de respondenten (91,8 procent) heeft in de enquête aangegeven dat zij het niet nodig achten om deze locaties te vermijden. Een reden hiervoor kan zijn dat de hoeveelheden toeristen in de huidige situatie relatief laag is, dus het ook niet nodig is om deze toeristen te ontwijken aangezien ze er niet meer zijn. Onder de respondenten die wel hebben aangegeven om een van deze locaties te vermijden blijkt dat dit niet zozeer in verband met de New Kids toeristen is: Snackbar 't Pleintje wordt vermeden omdat de respondent de friet niet lekker vindt.

6 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag van dit onderzoek door eerst aan de hand van de in hoofdstuk 4 gegeven resultaten de deelvragen te beantwoorden en te analyseren en met deze informatie zal gepoogd worden om een antwoord te formuleren op de hoofdvraag. Vervolgens zullen er aanbevelingen voor vervolgonderzoek volgen, waarna er tevens een reflectie op het onderzoeksproces zal worden gegeven.

6.1 Conclusie

De toeristische sector wordt wereldwijd steeds belangrijker, Nederland is dan ook zeker geen uitzondering op deze trend (NRIT Media et al, 2016). Bezoekers hebben verschillende redenen om naar een locatie af te reizen, het filmtoerisme, waarbij toeristen een locatie bezoeken omdat er een film of televisieserie is opgenomen (Busby & Klug, 2001) is een van deze redenen. Daar waar sommige locaties inzetten op het aantrekken van filmproducties met doel om meer toeristen aan te trekken (Tourism New Zealand, 2015), zijn andere locaties helemaal niet voorbereid op het stijgend aantal toeristen (Connell, 2012). Door het feit dat deze toerisme ontvangende regio's niet voorbereid zijn kunnen relatief grote problemen op het gebied van leefbaarheid ontstaan (Tooke & Baker, 1996).

Het doel van dit onderzoek is om uit te zoeken of de toename in toeristische bezoeken aan een gebied door het succes van een film of serie invloed heeft op de leefbaarheid zoals deze ervaren is door de bewoners rondom de filmlocatie. Hierbij werd gefocust op de casus van het New Kids toerisme in de Brabantse dorpen Maaskantje en Den Dungen. De hoofdvraag van het onderzoek luidt dan ook: *wat is de bijdrage van het filmtoerisme aan de ervaren leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen?*

Om te weten wat voor invloed het filmtoerisme heeft gehad op de ervaren leefbaarheid is het belangrijk om te weten in hoeverre de bewoners daadwerkelijk een hoge mate van toerisme hebben ervaren sinds het succes van de films. Daarom is er gewerkt met drie deelvragen. De eerste deelvraag was: *Hoe heeft het filmtoerisme in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen zich de afgelopen jaren ontwikkeld?*

Het succes van New Kids is zeker niet onopgemerkt gebleven in de dorpen waar de films zijn opgenomen. In de grafieken 5.2 tot en met 5.4 is de ervaren groei van het aantal toeristen weergegeven. Deze ontwikkeling komt overeen met de in het theoretisch kader beschreven typerende groei van het filmtoerisme, waarbij na het uitkomen van een succesvolle film de regio waar de film is opgenomen een explosieve groei in het aantal bezoekers wordt geconstateerd (Connell, 2012). Al bestaand onderzoek wijst uit dat deze stijging van het aantal bezoekers gemiddeld een percentage van tussen de veertig tot vijftig procent bedraagt (Riley, Barker & van Doren, 1998). In het geval van het New Kids toerisme in de regio van Maaskantje werd dit door de bewoners als veel meer ervaren. Waar slechts 4,5 procent van de deelnemende inwoners aangaf voor New Kids het aantal toeristen al als veel of heel veel te ervaren nam dit percentage vlak na New Kids toe tot 66,6 procent van de respondenten. Dit wil zeggen dat de door de respondenten ervaren stijging hoger ligt dan de verwachte stijging uit de theorie van Riley, Barker & van Doren. Wat wel overeenkomt met de reeds bestaande theorieën is de relatief snelle afname van het aantal toeristische bezoeken. Riley, Barker & van Doren (1998) schrijven dat het effect van filmopnames minstens vier jaar aanhoudt, terwijl Butler (1980) denkt dat sneller afzwakt. Aangezien er niet aan de respondenten gevraagd is om per jaar aan te geven hoe zij het toerisme hebben ervaren kan

niet worden getoetst hoe lang het New Kids effect heeft aangehouden. Er is gekozen in dit onderzoek gekozen om slechts naar drie tijdpunten te vragen in plaats van per jaar, dit gezien het feit dat de hoogtijdagen van New Kids rond 2010 lagen en dit ondertussen alweer een tijdje geleden is. Hierdoor kan het voor de respondenten lastiger zijn om terug te halen hoe het toerisme zich per jaar ontwikkeld heeft.

Kortom, het toerisme heeft zich volgens de bewoners van Maaskantje ontwikkelt op zo'n manier dat er vlak na het grote succes van New Kids een relatief grote boost is ervaren in het aantal bezoekers. Deze bezoekersaantallen zijn in 2021 weer veel lager dan dat ze waren in de hoogtijdagen van New Kids, maar zijn nog niet helemaal op het niveau van voor het uitkomen van New Kids. De dalende bezoekerscijfers zijn goed samen te vatten met een van de opmerkingen die gemaakt is door een inwoner uit de regio, deze deelnemer geeft aan dat *'de hype rondom New Kids voorbij is'* wat zeker overeenkomt met de ervaringen van de andere respondenten.

De grote hoeveelheid aan bezoekers kan zorgen voor een overbelasting van de voorzieningen in en om de filmlocatie. Het is echter lastig om vooraf in te schatten of een film echt zo succesvol wordt dat mensen met deze reden in het achterhoofd zullen afreizen naar de filmlocatie. Films worden namelijk niet opgenomen met het idee om het toerisme een boost te geven (Connell, 2012). Om te peilen of de inwoners hebben ervaren dat de voorzieningen in hun woonomgeving te veel gebruikt werden er in de enquête dan ook vragen gesteld met betrekking op de volgende deelvraag: *hoe heeft de lokale bevolking de aanwezigheid van de toeristen in hun woonplek ervaren?* Uit de antwoorden die werden gegeven door de respondenten lijkt er geen sprake te zijn geweest van een overspoeling van de aanwezige voorzieningen die de ervaren leefbaarheid in de twee dorpen enorm heeft beïnvloed. Dit kan worden geconcludeerd omdat de berekende verbanden tussen de gepresenteerde aspecten van het toerisme, zowel de positieve als negatieve aspecten, en het woonplezier in de regio niet heel erg sterk waren dus deze variabelen in principe geen enorme invloed hebben gehad op de ervaren leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje.

Dat er geen grote invloeden van het toerisme op de door de bewoners ervaren leefomgeving zijn gemeten wil niet meteen zeggen dat er geen aspecten van het toerisme die enige mate verband houden met de ervaren leefbaarheid vooral bij de negatieve aspecten van het New Kids toerisme zijn significante verbanden berekend. Zo ondervonden meerdere respondenten onder andere hinder aan het gedrag van enkele toeristen die de regio bezochten. De hoeveelheid afval die op straat achter werd gelaten in combinatie met het alcoholgebruik en de vernielzucht van deze toeristen vormen een licht negatief verband met het woonplezier van de respondenten. Daarentegen waren de respondenten ook positief over de toeristen, er werd gemeten dat het feit dat er door de toeristen meer leven in het dorp was een positief effect had op de leefbaarheid.

Bij de laatste deelvraag werd er meer gefocust op de eventuele veranderingen in de leefbaarheid zelf. Deze vraag is als volgt verwoord: *Wat zijn volgens de lokale bevolking van Den Dungen en Maaskantje de factoren die de ervaren leefbaarheid sinds het uitbrengen van de film beïnvloed hebben?* Eerst behoort gezegd te worden dat het grootste deel van de respondenten weinig concrete veranderingen in de leefbaarheid hebben ervaren. Dit hoeft niet meteen te betekenen dat er geen zaken zijn veranderd die de leefbaarheid kunnen beïnvloeden, maar geeft wel aan dat de eventuele veranderingen soms zo klein waren dat slechts enkele bewoners van de regio ze opgemerkt hebben. Daarnaast is het ook mogelijk dat bewoners een verandering niet hebben opgemerkt omdat zij weinig baat hebben bij deze verandering dus ook weinig op deze factor gelet hebben. Een andere optie kan zijn omdat aanpassingen reeds presenteert waren in de structuurvisie van gemeente Sint-Michielsgestel

en dus niet voortkwamen uit het New Kids toerisme. De resultaten van de enquête hebben uitgewezen dat de prioriteiten van de bewoners van Maaskantje en Den Dungen liggen bij de criminaliteitscijfers en de betrokkenheid van de medebewoners. Kortom, de sociaal-culturele dimensie wordt door de respondenten belangrijk geacht dan de ruimtelijke en economische dimensies. Dit is in overeenkomst met de theorie van van der Wouw die stelt dat in de kleinere woonkernen sociale verbanden veel belangrijker zijn dan de eventuele veranderingen in aanwezigheid of kwaliteit van voorzieningen (van der Wouw, 2011).

Dat de prioriteit niet ligt bij de ruimtelijke of economische dimensie betekent niet dat deze dimensies geen enkele invloed hebben gehad op de door de respondenten ervaren leefbaarheid. Vooral aan de kant van de positieve veranderingen werden significante verbanden berekend waarbij het grootste verband werd gemeten tussen de verbetering van de bereikbaarheid en de ervaren leefbaarheid van de twee dorpen. Daarnaast werd ook die subtiele verbreding van het horeca-aanbod positief ontvangen. In tegenstelling tot de positieve veranderingen hebben enkele respondenten ook een stijging in de criminaliteit ervaren die een lichte invloed heeft gehad op hun woonplezier. Er zijn ook respondenten geweest die hebben aangegeven juist een daling van de criminaliteit te hebben ervaren.

Om terug te komen op de hoofdvraag, deze werd in paragraaf 1.6 als volgt gepresenteerd: *wat is de bijdrage van het filmtoerisme aan de ervaren leefbaarheid in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen?* Als we de resultaten uit het onderzoek naast het conceptueel model (paragraaf 2.3) leggen vallen hier enkele zaken op. Volgens het conceptueel model hebben er drie dimensies invloed op de leefbaarheid in een gebied. Deze dimensies zoals gepresenteerd door Öztürk et al (2015) zijn van economische, sociaal-culturele en natuurlijke aard. In de vragenlijst waren enkele aspecten van deze dimensies opgenomen om zo te meten of er in Maaskantje en Den Dungen sprake is geweest van ontwikkelingen in de eerdergenoemde dimensies. Dit met als doel om te testen of deze ontwikkelingen een verandering in de leefbaarheid hebben veroorzaakt. Na een analyse met SPSS bleek dat er enkele kleine veranderingen zijn ervaren in de ruimtelijke en sociaal-culturele dimensies. Daarnaast werden er ook verbanden gemeten tussen het gedrag van de aanwezige toeristen en de mening van de respondenten over de leefbaarheid in het gebied. Deze verbanden zijn zwak of matig van aard en hebben daarom geen erg groot effect gehad op de door de bewoners ervaren leefbaarheid op het gebied. De inwoners waren erg positief over de ervaren leefomgeving voor het uitkomen van de New Kids films, dit is relatief onveranderd gebleven na het succes van New Kids. De meeste respondenten gaven in de enquête ook aan dat wat hun betreft de ervaren leefomgeving onveranderd is gebleven of zelfs relatief verbeterd is. Om het kort samen te vatten: er is wel degelijk een verband gemeten tussen de aanwezigheid van de toeristen en de ervaren leefbaarheid, maar dit verband is niet zo sterk dat het de ervaren leefbaarheid enorm heeft doen veranderen.

6.2 Aanbevelingen

De conclusie van dit onderzoek laat ruimte over voor eventuele vervolgonderzoeken. Hoewel nu redelijk bekend is wat het effect van het filmtoerisme in de omgeving van Maaskantje en Den Dungen is geweest is dit slechts één casus uit de vele mogelijke onderzoekslocaties voor filmtoerisme die de wereld rijk is. In dit onderzoek is er gekozen voor een casus in Nederland aangezien het in verband met de steeds veranderende reisrestricties niet geheel verantwoordelijk voelde om af te reizen naar een stad als Dubrovnik in Kroatië of Forks in de Verenigde Staten. Dit onderzoek zou dan ook nog toegepast kunnen worden op andere filmlocaties waar nog internationaal succesvolle films of films in een ander genre zijn

opgenomen. Wellicht dat dit een heel ander beeld resultaat geeft, omdat in deze gebieden het filmtoerisme veel groter is dan in de omgeving van Maaskantje. Verder is het ook mogelijk om te kijken naar een andere locatie dan een dorp. Denk hierbij aan films met bekende scènes in natuurgebieden, dit kan een heel andere druk op het gebied veroorzaken.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat het filmtoerisme in Maaskantje en Den Dungen ondertussen alweer flink is afgezwakt. Het kan wellicht interessant zijn om onderzoek te doen in een gebied waar het filmtoerisme nog steeds een enorme rol speelt. Een andere mogelijkheid is nog om voor het plaatsvinden van filmopnames al te beginnen met het onderzoek in een regio. Op deze manier kan er daadwerkelijk een nulmeting plaatsvinden en ben je als onderzoeker niet afhankelijk van de herinneringen van respondenten over de situatie van jaren geleden.

6.3 Reflectie

Ondanks de grondige voorbereidingen gaat geen enkel onderzoek helemaal perfect, zo ook dit onderzoek. Er is gekozen om middels een online enquête de benodigde data te verzamelen, deze keuze is reeds beargumenteerd in het methodologie hoofdstuk. Hoewel er uiteindelijk genoeg mensen hebben deelgenomen aan het onderzoek steeg het aantal respondenten relatief traag. Dit kan zijn omdat mensen weinig te melden hadden over hun ervaringen met het New Kids toerisme, maar ook de manier van het verspreiden van de uitnodigingen kan een rol gespeeld hebben. De verspreiding van de QR-codes is vooral gegaan via de brievenbussen. Het is mogelijk dat mensen sneller de vragenlijst invullen wanneer ze een beeld hebben van wie de vragenlijst afkomt, zo weten ze zeker dat er geen sprake is van phishing of andere illegale zaken. Om de uitnodiging betrouwbaar over te laten komen is er wat persoonlijke informatie op het briefje gezet, maar een andere mogelijkheid voor een volgende keer zou kunnen zijn om een kort gesprek met iemand aan te gaan en tijdens dat gesprek de uitnodiging te overhandigen. Zo hebben mensen een beeld van wie er achter de uitnodigingen zit en daarnaast kunnen deze gesprekken meer informatie geven over de ervaringen van een eventuele respondent. Aangezien het erg veel tijd kost om met elke bewoner in gesprek te gaan is het waarschijnlijk efficiënter om met enkele bewoners in gesprek te gaan, zodat in ieder geval enkele mensen een gezicht hebben bij wie er achter de vragenlijst zit.

Wat meer informatie over de regio was ook handig geweest bij het opstellen van de vragenlijst zelf. Deze is gebaseerd op wetenschappelijke bronnen, nieuwsartikelen en de observaties die ik zelf heb uitgevoerd. Hierdoor kunnen er misschien factoren die wel van toepassing zijn geweest in Maaskantje en Den Dungen niet in de vragenlijst zijn opgenomen, simpelweg omdat ik geen kennis had over deze factoren. In de vragenlijst had ik mijn kennistekort eventueel op kunnen lossen door meer ruimte te laten voor open antwoorden van de respondenten. Een andere optie was geweest om voor het opstellen van de vragenlijst in gesprek te gaan met de gemeente Sint-Michielsgestel of de lokale VVV om meer informatie op te doen.

Bibliografie

Albinski, M. (1978). *Onderzoek en actie*. Assen / Amsterdam, Van Gorcum

Algemeen Dagblad. (2018). *New Kids in de prijzen op Amerikaans filmfestival*. AD.nl. via: <https://www.ad.nl/film/new-kids-in-de-prijzen-op-amerikaans-film-festival~a98e8115/>

AlleCijfers. (2021). *Héél véél informatie over Den Dungen (update 2021!)*. via: <https://allecijfers.nl/woonplaats/den-dungen/>

AlleCijfers. (2021). *Héél véél informatie over Maaskantje (update 2021!)*. via: <https://allecijfers.nl/buurt/maaskantje-sint-michielsgestel/>

Beers, M. (2016). *Game of Thrones neemt Dubrovnik over*. NPO Radio 1. via: <https://www.nporadio1.nl/nieuws/op-weg-naar-olympia/93baa1b1-356a-4a52-afca-5dbb60ddc9a8/game-of-thrones-neemt-dubrovnik-over>

Beeton, S. (2004). *The More Things Change...A Legacy of Film-Induced Tourism*. Tourism Research Unit, Monash University, Melbourne.

Belgisch Ministerie van Buitenlandse Zaken, & Duquesne, A. (2001). *Omzendbrief van 02/05/2001 ministeriële omzendbrief oop 30 aangaande de uitvoering van de wet van 13 mei 1999 betreffende de invoering van de gemeentelijke administratieve sancties*. Etaamb.be. via: https://www.etaamb.be/nl/omzendbrief-van-02-mei-2001_n2001000450.html pp. 112-114.

BN de Stem. (2017). *Maaskantje nu officieel toeristentrekpleister*. via: <https://www.bndestem.nl/overig/maaskantje-nu-officieel-toeristentrekpleister~a19ee385/?referrer=https://www.google.com/>

Bruce, D. (1996). *Scotland the movie*. Edinburgh: Polygon.

Busby, G. and J. Klug (2001). "Movie Induced Tourism: The Challenge of Measurement and Other Issues." *Journal of Vacation Marketing* 7(4): 316-332.

Butler, R. (1980). *The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources*. *Canadian Geographer*, 35, 287-295.

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2017). *Milieu-economische verkenning toerismesector*. via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/22/milieu-economische-verkenning-toerismesector>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2021). *Toeristische bestedingen 43 procent lager in 2020*. via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/35/toeristische-bestedingen-43-procent-lager-in-2020>

CheckMarket (2021). Steekproefcalculator. via:
<https://nl.checkmarket.com/steekproefcalculator/>

Claus, R. (2020). *Maaskantje forever!* Nieuwe Revu. via:
<https://revu.nl/artikel/313415/maaskantje-forever>

Colin, S. (2021). *New Kids Nitro (2011)*. Cinemazine. via: <https://cinemazine.nl/new-kids-nitro-2011-recensie/>

Connell, J. (2012). *Film tourism – Evolution, progress and prospects*. Tourism Management, 33(5), 1007–1029. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.02.008>

De Straat Milieu-adviseurs B.V. en BRON UvA B.V., (1998). *Informatievoorziening Stad en Milieu: Uitgangssituatie experimenten*. i.o.v. Ministerie van VROM.

Dredge, D. (2010). *Place change and tourism development conflict: Evaluating public interest*. Tourism Management 31(1), 104-112.

Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE Publications.

Forks Washington Chamber of Commerce. (2021). *Stephenie Meyer Day*. Discover Forks Washington. via: <https://forkswa.com/StephenieMeyerDay/>

Frost, W. (2009). *From Backlot to Runaway Production: Exploring Location and Authenticity in Film-Induced Tourism*. Tourism Review International, 13(2), 85–92.
<https://doi.org/10.3727/154427209789604570>

Frost, W. (2010). *Life changing experiences: Film and tourists in the Australian outback*. *Annals of Tourism Research*, 37(3), 707-726.

Gemeente Sint-Michielsgestel & Kuiper Compagnons. (2011). *Structuurvisie Sint-Michielsgestel 2025*. via:
http://vind.sint-michielsgestel.nl/Durp_SintMichielsgestel/plans_SintMichielsgestel/NL.IMRO.0845.SV2011SMG2025-/NL.IMRO.0845.SV2011SMG2025-OH01/b_NL.IMRO.0845.SV2011SMG2025-OH01.pdf

Getz, D. (1987). *Tourism planning and research: Traditions, models and futures*. Paper presented at the Australian Travel Research Workshop, Bunbury

Groot, J.P. (1972). *Kleine plattelandskernen in de Nederlandse samenleving. Schaalvergroting en dorpsbinding*. Wageningen. via: <https://edepot.wur.nl/45824>

Hall, C. M., & Page, S. J. (2014). *The geography of tourism and recreation: Environment, place and space*. Routledge.

- Holbrook, M. B., & Hirschman, E. C. (1982). *The Experiential Aspects of Consumption: Consumer Fantasies, Feelings, and Fun*. *Journal of Consumer Research*, 9(2). <https://doi.org/10.1086/208906>
- Holson, L. M. (2020). *This Austrian Village Wants 'Frozen' Fans to Let It Go*. *The New York Times*. via: <https://www.nytimes.com/2020/01/17/world/europe/hallstatt-austria-frozen-tourists.html>
- InfoNu. (2015). *Maaskantje; het dorp van New Kids*. via: <https://reizen-en-recreatie.infonu.nl/bezienswaardigheden/66677-maaskantje-het-dorp-van-new-kids.html>
- Jomehpour, M. (2015). *Assessing the liveability of the new and old parts of Tehran, municipality districts 22 and 10 of Tehran*. *OIDA Int. J. Sustainable Development* 8 (9), 87–96. via: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2695580
- Kim, K. (2002). *The effects of tourism impacts upon quality of life of residents in the community*. Virginia Polytechnic Institute and State University, Virginia.
- Kim, H., & Richardson, S. L. (2003). *Motion picture impacts on destination images*. *Annals of Tourism Research*, 30(1), 216–237. [https://doi.org/10.1016/s0160-7383\(02\)00062-2](https://doi.org/10.1016/s0160-7383(02)00062-2)
- Kim, S. S., Kim, S. S., & Heo, C. Y. (2014). *Assessment of TV Drama/Film Production Towns as a Rural Tourism Growth Engine*. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(7), 730–760. <https://doi.org/10.1080/10941665.2014.927378>
- Kyttä, M., et al. (2015). *Urban happiness: context-sensitive study of the social sustain-ability of urban settings*. *Environ. Plan.B: Plan. Des.* 47,34–57. via: <https://doi.org/10.1177/0265813515600121>.
- Larson, M., Lundberg, C., & Lexhagen, M. (2013). *Thirsting for vampire tourism: Developing pop culture destinations*. *Journal of Destination Marketing & Management*, 2(2), 74–84. <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2013.03.004>
- Leiper, N. (1990) *Tourism systems: An interdisciplinary perspective*. Palmerston North, New Zealand. Massey University Printery
- Li, S., Li, H., Song, H., Lundberg, C., & Shen, S. (2017). *The economic impact of on-screen tourism: The case of The Lord of the Rings and the Hobbit*. *Tourism Management*, 60, 177–187. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2016.11.023>
- Lundberg, C., & Lindström, K. N. (2020). *Sustainable Management of Popular Culture Tourism Destinations: A Critical Evaluation of the Twilight Saga Servicescapes*. *Sustainability*, 12(12). <https://doi.org/10.3390/su12125177>
- Mansour, H.M. (2016), *Liveable urban areas and new housing typologies - A case study in Vila Nova de Famalicao, Portugal*. University of Porto
- McClintock, P. (2014). *Box Office Milestone: 'Frozen' Becomes No. 1 Animated Film*

of All Time. via: <http://www.hollywoodreporter.com/news/box-office-milestone-frozen-becomes-692156>

Metcalf, B. R., Linnes, C., Agrusa, J. F., & Lema, J. (2015). *Do you want to build a snowman in Norway? The impacts of Disney's Frozen movie on Norwegian tourism*. via: https://www.researchgate.net/profile/Brian-Metcalf/publication/280303540_Do_you_want_to_build_a_snowman_in_Norway_The_impact_of_Disney%27s_Frozen_movie_on_Norwegian_tourism/links/55b0a7ec08aeb923991734f7/Do-you-want-to-build-a-snowman-in-Norway-The-impact-of-Disneys-Frozen-movie-on-Norwegian-tourism.pdf

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2019). *Leefbaarometer indicatoren*. Leefbaarometer. via: <https://www.leefbaarometer.nl/page/indicatoren>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2021). *Data Leefbaarometer 2.0 meting 2002–2018*. Overheid.nl. via: <https://data.overheid.nl/OpenDataSets/LBM2018/toelichting.pdf>

Mul, J. (2010). *Te Koop: Leefbaarheid: Gevolgen van de verkoop van sociale huurwoningen op leefbaarheid en sociale stijging*. Universiteit Utrecht, Utrecht

Noll, H. (2002). *Towards a European system of social indicators: theoretical framework and system architecture*. In *Social Indicators Research* 58: p. 47-87. Kluwer Academic Publishers

NOS. (2020). *New Kids-snackbar uit Maaskantje niet in Openluchtmuseum*. via: <https://nos.nl/artikel/2318707-new-kids-snackbar-uit-maaskantje-niet-in-openluchtmuseum>

NRIT Media, Centraal Bureau voor de Statistiek, NBTC Holland Marketing, Centre of Expertise Leisure, Tourism & Hospitality. (2016). *Tendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2016*. NRIT Media. via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/48/tendrapport-toerisme-recreatie-en-vrije-tijd-2016>

NU.nl. (2010). *Gouden Film voor komedie New Kids Turbo!* via: <https://www.nu.nl/film/2399851/gouden-film-komedie-new-kids-turbo.html>

O'Connor, N., & Kim, S. (2014). *Pictures and prose: exploring the impact of literary and film tourism*. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 12(1), 1–17. via: <https://doi.org/10.1080/14766825.2013.862253>

Öztürk, A., Ozer, O. & Caliskan, U. (2015). *The relationship between local residents' perceptions of tourism and their happiness: A case of Kusadasi, Turkey*. *Tourism Review*, 70(3), 232-242. doi: 10.1108/TR-09-2014-0053

Page, S., & Connell, J. (2014). *Tourism: A modern synthesis* (Fourth edition. ed.). Andover: Cengage Learning EMEA.

Pinchefsky, C. (2012). *The impact (economic and otherwise) of Lord of the rings/the hobbit on New Zealand*. Forbes. via: <https://www.forbes.com/sites/carolpinchefsky/2012/12/14/the-impact-economic-and-otherwise-of-lord-of-the-ringsthe-hobbit-on-new-zealand/#253677163e63>

Plaatsengids. (2017). *Maaskantje*. via: <https://www.plaatsengids.nl/maaskantje>

Riley, R., D. Baker & Van Doren, C. (1998) *Movie Induced Tourism*. Annals of Tourism Research 25:919–935.

RIVM, Leidelmeijer, K., & Van Kamp, I. (2003). *Kwaliteit van de Leefomgeving en Leefbaarheid* (Nr. 630950002). via: <https://rivm.openrepository.com/bitstream/handle/10029/9045/630950002.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Shandley, R., Jamal, T., & Tanase, A. (2006). *Location shooting and the filmic destination: Transylvanian myths and the post-colonial tourism enterprise*. Journal of Tourism and Cultural Change, 4(3), 137-158.

SurveyMonkey. (2021). *Het aantal respondenten dat u nodig hebt berekenen*. via: https://help.surveymonkey.com/articles/nl_NL/kb/How-many-respondents-do-I-need

Tănăsescu, A. (2006). *Tourism, Nationalism and Post-Communist Romania: The Life and Death of Dracula Park*. Journal of Tourism and Cultural Change, 4(3), 159–176. <https://doi.org/10.2167/jtcc070.0>

Tooke, N., Baker, M. (1996). 'Seeing is believing: The effect of film on visitor numbers to screened locations', Tourism Management, Vol. 17, No. 2, pp. 87-94.

United Nations. (2014). *World Urbanization Prospects*, United Nations. United Nations, New York. doi: 10.4054/DemRes.2005.12.9.

UNWTO. (2008). *Glossary of tourism terms*. unwto.org. via: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

Van de Hulsbeek, J. (2020). *Alpendorp vreest toeristenlawine door Frozenhype: "Er is geen doorkomen aan"*. NOS. via: <https://nos.nl/artikel/2318662-alpendorp-vreest-toeristenlawine-door-frozenhype-er-is-geen-doorkomen-aan.html>

Van den Heuvel, P. (2016). *Zo 2010! Welke toerist gaat er nu nog op de foto met het plaatsnaambord van Maaskantje?* Omroep Brabant. via: <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/2351197/zo-2010-welke-toerist-gaat-er-nu-nog-op-de-foto-met-het-plaatsnaambord-van-maaskantje>

Van den Heuvel, P. (2016). *#Houdthetdannooitop? Bord Maaskantje alwéér gestolen*. Omroep Brabant. via: <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/2399856/houdthetdannooitop-bord-maaskantje-alweer-gestolen>

Van der Meijden, D. (2019). *Starter krijgt kans in Jacobskamp Den Dungen met speciale koopregeling*. Brabants Dagblad. via: <https://www.bd.nl/meierij/starter-krijgt-kans-in-jacobskamp-den-dungen-met-speciale-koopregeling~ac498d0d/>

Van der Ploeg, J. (2019). *Game of Thrones veranderde Dubrovnik in een onleefbare toeristenvestiging*. de Volkskrant. via: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/game-of-thrones-veranderde-dubrovnik-in-een-onleefbare-toeristenvestiging~b514a0be/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Van der Wouw, D., Walrave, E., Bakker, E., & van Sluis, J. (2009). *Leefbaarheidsonderzoek Sluis; Een onderzoek naar de veronderstelde en ervaren leefbaarheid, met de nadruk op de tien kleine kernen van gemeente Sluis*. Middelburg: Scoop

Van der Wouw, D., Bakker E. & van Sluijs, J. (2010). *Om de kwaliteit van het wonen*. Scoop, Middelburg

Van der Wouw, D. (2011). *Leefbaarheid; Themarapport Sociale Staat van Zeeland*. Middelburg: Scoop

Van Egmond, T., & Ars B., (1993). *Toerisme naar de Derde Wereld. Kansen en bedreigingen*. Garant.

Vennix, J. (2016). *Onderzoeks- en interventiemethodologie*. Nijmegen. Radboud Universiteit, Pearson

Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag. LEMMA.

Willemse, A. (2009). New Kids: 'We zijn altijd erg van de anti-helden geweest.' Algemeen Nijmeegs Studentenblad. via: <https://web.archive.org/web/20150131004824/http://www.ans-online.nl:80/interview/new-kids-we-zijn-altijd-erg-van-de-anti-helden-geweest>

Yassin, H.H., (2019). *Liveable city: an approach to pedestrianization through tactical urbanism*. Alexandria Eng. J.58 (1), 251–259. via: <https://doi.org/10.1016/j.aej.2019.02.005>.

Bijlagen

Bijlage 1 Enquête New Kids toerisme

Geachte heer, mevrouw,

Dank voor uw interesse in dit onderzoek. Het onderzoek richt zich op de effecten van de aanwezigheid van New Kids toeristen op de leefomgeving in Maaskantje en Den Dungen. Graag hoor ik van u welke ervaringen u heeft gehad met deze toeristen en wat uw mening is over uw leefomgeving sinds het uitbrengen van New Kids. De enquête duurt hoogstens vijf minuten en uw antwoorden zijn volledig anoniem. Mocht u vragen hebben over de enquête kunt u een e-mail sturen naar eline.leeneman@ru.nl.

Met vriendelijke groet,

Eline Leeneman
Student Geografie, Planologie & Milieu aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Wat is uw leeftijd?

- >20 (1)
 - 20-30 (2)
 - 30-40 (3)
 - 40-50 (4)
 - 50-60 (5)
 - 60-70 (6)
 - 70-80 (7)
 - 80 (8)
-

Waar bent u woonachtig?

Den Dungen (1)

Maaskantje (2)

Hoe lang bent u al woonachtig op deze plek?

Minder dan 2 jaar (1)

2 tot 5 jaar (2)

6 tot 10 jaar (3)

11 tot 20 jaar (4)

Langer dan 20 jaar (5)

In welke sector bent u werkzaam?

- Gezondheidszorg en welzijn (1)
 - Handel en dienstverlening (2)
 - ICT (3)
 - Justitie, veiligheid en openbaar bestuur (4)
 - Landbouw, natuur en visserij (5)
 - Media en communicatie (6)
 - Onderwijs, cultuur en wetenschap (7)
 - Techniek, productie en bouw (8)
 - Toerisme, recreatie en horeca (9)
 - Transport en logistiek (10)
 - Student (11)
 - Niet werkzaam (12)
-

Vinden deze werkzaamheden plaats in uw woonplaats?

- Ja (1)
 - Nee (2)
-

Heeft u zelf de serie of films van New Kids gezien?

- Ja (1)
 - Nee (2)
-

Als u denkt aan het woonplezier in uw woonplaats, hoe zou u deze waarderen?

- Zeer ontevreden (1)
 - Ontevreden (2)
 - Neutraal (3)
 - Tevreden (4)
 - Zeer tevreden (5)
-

Wat vindt u belangrijk voor een prettige woonomgeving? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Betrokkenheid van dorpsgenoten (1)
 - Een breed horeca aanbod (2)
 - Een breed winkelaanbod (3)
 - Een (bus)station in de buurt (4)
 - Genoeg aanwezigheid van afvalbakken (5)
 - Genoeg ruimte om te parkeren (6)
 - Lage criminaliteitscijfers (7)
-

Heeft u het idee dat uw woonplezier veranderd is sinds het uitbrengen van New Kids (vanaf 2007)?

- Veel slechter (1)
 - Slechter (2)
 - Gelijk (3)
 - Beter (4)
 - Veel beter (5)
-

Wat is er volgens u in uw woonplezier positief veranderd? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk

- Betere busverbinding (1)
 - Een afname in criminaliteit (2)
 - Een breder horeca aanbod (3)
 - Een breder winkelaanbod (4)
 - Meer afvalbakken op straat (5)
 - Meer contact met dorpsgenoten (6)
 - Meer groen in het dorp (7)
 - Meer parkeergelegenheid (8)
 - Niet van toepassing (9)
-

Wat is er volgens u in uw woonplezier negatief veranderd? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Een hoger gevoel van onveiligheid (1)
 - Meer criminaliteit (2)
 - Meer afval op straat (3)
 - Minder winkelaanbod (4)
 - Minder parkeergelegenheid (5)
 - Minder contact met dorpsgenoten (6)
 - Niet van toepassing (7)
-

Hoe ervaren u het aantal bezoekers voor het uitbrengen van New Kids?

- Heel weinig (1)
 - Weinig (2)
 - Neutraal (3)
 - Veel (4)
 - Heel veel (5)
-

Hoe ervaren u het aantal bezoekers na het uitbrengen van New Kids?

- Heel weinig (1)
 - Weinig (2)
 - Neutraal (3)
 - Veel (4)
 - Heel veel (5)
-

Hoe ervaart u het aantal bezoekers nu?

- Heel weinig (1)
 - Weinig (2)
 - Neutraal (3)
 - Veel (4)
 - Heel veel (5)
-

Beïnvloedt de aanwezigheid van de toeristen uw woonplezier?

- Erg negatief (1)
 - Negatief (2)
 - Neutraal (3)
 - Positief (4)
 - Erg positief (5)
-

Wat vindt u positief aan de aanwezigheid van toeristen? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- De toeristen leveren geld op (1)
 - Het toerisme brengt meer leven in het dorp (2)
 - Het toerisme zet het dorp op de kaart (3)
 - Niet van toepassing (4)
-

Wat vindt u negatief aan de aanwezigheid van toeristen? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- De bussen zijn voller (1)
 - De toeristen gebruiken onbeschofte taal (2)
 - De toeristen gebruiken veel alcohol (3)
 - De toeristen gooien hun afval niet weg (4)
 - De toeristen maken andermans eigendom kapot (5)
 - Het is te druk in het dorp (6)
 - Hogere bezetting van parkeerplaatsen (7)
 - Niet van toepassing (8)
-

Sinds het uitbrengen van New Kids zijn de volgende zaken verbeterd. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Bereikbaarheid (parkeren, openbaar vervoer) (1)
 - Groenvoorzieningen (2)
 - Horeca aanbod (3)
 - Winkelaanbod (4)
 - Niet van toepassing (5)
-

Q19 Sinds het uitbrengen van New Kids zijn de volgende zaken verslechterd. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Diefstal of vernieling van (publieke) goederen (1)
 - Een hoger gevoel van onveiligheid (2)
 - Meer afval op straat (3)
 - Meer geluidsoverlast (4)
 - Niet van toepassing (5)
-

Zijn er plekken die u liever vermijdt door de aanwezigheid van toeristen? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- Niet van toepassing (1)
 - Snackbar 't Pleintje (2)
 - De Majorcabar (3)
 - Anders: (4)
-

Heeft u het idee dat u inspraak heeft over hoe er in uw dorp wordt omgegaan met New Kids?

- Niet (1)
 - Weinig (2)
 - Soms (3)
 - Altijd (4)
-

Zou u uw antwoord op de vorige vraag willen toelichten?

Bedankt voor het invullen van deze vragenlijst! Mocht u interesse hebben om het eindresultaat te lezen, vult u dan hier uw e-mailadres in en dan zal het verslag met u worden gedeeld.

Bijlage 2 Uitnodigingsbrief enquête

Beste bewoner,

De film New Kids is u waarschijnlijk niet onopgemerkt gebleven de afgelopen jaren, gezien de vele bezoekers die naar Maaskantje zijn gekomen. Voor mijn bachelorscriptie onderzoek ik de effecten van dit filmtoerisme op de kwaliteit van wonen en daarom hoor ik graag van u welke ervaringen u heeft gehad met deze toeristen en wat uw mening is over uw woonomgeving sinds het uitbrengen van New Kids.

Via de QR-code op deze flyer kunt u deelnemen aan een korte enquête die u anoniem invult. Het onderzoek, onder supervisie dan dr. Simone Haarbosch, richt zich op de effecten van de aanwezigheid van New Kids toeristen in Maaskantje en Den Dungen.

Mocht u naar aanleiding van dit briefje of de enquête nog vragen hebben, stuur mij dan gerust een mail naar eline.leeneman@ru.nl

Alvast super bedankt,

Eline Leeneman
Student Geografie, Planologie & Milieu Radboud Universiteit Nijmegen